6-a Jaro. N-o 279 APERAS SEMAJNE Leipzig, 6./2. 1930

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e
Gvidanto: E. Lanti

SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT
23, rue Boyer, Paris-20e

ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27
Administranto: R. Lerhner

"BUŜIDO", LA ANIMO DE JAPANIO[1]

Por niaj okcidentaj legantoj estas certe interese kaj instrue ekscii ion pri la animo de l' orientano. Se niaj K-doj tie loĝantaj ĝis nun ne liveris al ni similajn sciigojn, tio estas sufiĉe komprenebla. Ĉar, por skribi pri tie regantaj ideoj kaj konceptoj, oni devas havi bonan konon pri la tipa diferenco en spiritostato de okcidenta mondo. Oni devas scii kompari. Tion fari s-ro Nitobe, japana universitata profesoro, subteninta siatempe esperanton ĉe la Ligo de Nacioj, estis sufiĉe kvalifikita persono. Tial liaj informoj estas treege instruaj kaj — ŝajnas al ni — konigindaj en "S-ulo". Jen kion ni ekscias per tiu libro:

Ĝis la plej lasta tempo Japanio estis regata de la feŭdismo. Tio klarigas, kial ankoraŭ nun persiste transdaŭras, penetrinte ĉiujn popoltavolojn, tiu moralkodo, kiun la feŭda kasto instruis al la kavaliroj: la "Buŝido". Tiu kasto (paralela al la nobelaro en Eŭropo) estis denature militista; ĝiajn anojn oni nomis "samurai" (= kavaliroj, sekvantoj). La forton de tiu reganta tavolo konsistigis ilia rigora, sur kelkaj moralprincipoj bazita edukado. En unua vico inter tiuj maksimoj troviĝas la adoro al la prapatroj, daŭrigita de generacio al generacio, kaj . . . ĝia pilarĝigo al la kulto de l' patrio, kun la kvazaŭ-diigo de l' imperiestra familio, kiu nomiĝas la komuna trunko de la tuta nacio. La patrio signifas por la japanoj pli ol la grundon, el kiu oni rikoltas kaj akiras oron: ĝi estas la sankta restadejo de l' dioj, de l' prapatraj spiritoj. Kaj la imperiestro estas la homa reprezentanto de l' Ĉielo sur la tero. La lojalo kontraŭ la suvereno kaj amo por la patrio formas fundamentajn trajtojn de l' "Buŝido".

Cetere tiu moralkodo apogiĝas multe sur la instruoj de Konfucio; liaj kvin specoj da moralrilatoj, inter mastro kaj servisto (reganto kaj regato), patro kaj filo, edzo kaj edzino, pli aĝa kaj pli juna frato, kaj inter amiko kaj amiko. Kaj post Konfucio influis Menco kun siaj ofte tute demokrataj teorioj; kiuj trovis eĥon ĉe la "samurai" kaj esprimon en ilia kodo. La "Buŝido" malmulte ŝatis scion je si mem; ĝi ne devis esti alprenata kiel celo en si, sed kiel rimedo por atingi saĝon. Tiuj kelkaj bazprincipoj, el kiuj ĉerpis la "Buŝido", en sia simplo sufiĉis por doni al la japano firman vivregularon kaj difinitan direkton al la evoluo de l' japana karaktero.

La plej forta moralprincipo de l' "samurai" estas la sento pri justo (aŭ ĝusto). Tio esprimiĝas en frazoj similaj al jenaj: "La justo estas la povo preni, ne malfortiĝante, decido relativa al difinita kondutmaniero, kiu konformas al la racio: morti, kiam estas bone morti, frapi, kiam estas bone frapi. Kun ĝi ligiĝas senpere la spirito de kuraĝo kaj harditeco. Granda atento estis donata al la eduko je tiuj ecoj. La filoj de "samurai" devis elprovi per multaj penigaj taskoj sian kuraĝon, hardi korpon kaj spiriton, depost plej frua infaneco, ekz. frue ellitiĝi antaŭ krepusko, legi siajn lecionojn kun malplena stomako, iri nudpiede en plena vintro ktp. La elmontro pri kuraĝo kuŝis en la malvarmsangeco, la trankvila spirita sinmemrego. La militista batalo estis ne nur afero de bruta forto: ĝi estis ankaŭ multe intelekta turniro.

Al la valoro de l' kavaliroj apartenis ankaŭ sentoj pri bono, pri kompato por doloro. Nitobe diras, ke estus erare identigi la feŭdan reĝimon en Japanio kun despotismo, ke la feŭdismo estis nek tiraneco, nek subpremo. La bono estas delikata virto, propre patrina. Se la rekta/justosento estas speciale vira, la kompato por doloro kaj la persvada forto estas virinecaj. La kavalira kodo de Japanio konis ne nur la brutan forton, sed ankaŭ la bonon kontraŭ malfortuloj, venkitoj, tere kuŝantaj. Ĝi ankaŭ konis la pardonon al venkita kontraŭulo.

Ĉiuj eksterlandaj turistoj konstatis la ĝentilon de japanoj. Tiu ĉi moro baziĝas sur la respekto al konvenoj kaj decoj; en sia plej alta formo ĝi preskaŭ tuŝas al amo. Oni riproĉas en Eŭropo al la japanoj, ke la kodo pri ĝentilkonduto absorbas tro da iliaj pensoj. Fakte estas neutilaj formoj en la japana etiketo, konfesas Nitobe; sed li rebatas, ke tiaj stultoj ne estas pli grandaj ol la submetiĝo de l' eŭropanoj sub eterne ŝanĝiĝantajn modojn.

Veremo kaj sinceremo ludas gravan rolon en la kavalira kodo; sen ili la ĝentila konduto estus nur trompo, hipokrito. Mensogo aŭ suspekto estis konsiderataj kiel signoj de malkuraĝo. La kavaliro opiniis, ke lia socia pozicio postulas veremon de pli alta grado ol tiu de komercisto aŭ kamparano. Lia promeso havis tian gravon, ke ĝi senskribe validis kaj plenumiĝis. En la komerco bedaŭrinde tiuj kondiĉoj pri promesplenumo ne efektiviĝis. Tio okazis, ĉar la komerco grandskala estas freŝdata; komercado estis malestimata de la nobeloj, kaj kiam, post malfermo de l' havenoj al la ekster-

[1] Tiu ĉi artikolo prezentas resumeton el la libro kun supra titolo de *Inazo Nitobe*. La verko estas tradukita en multajn eŭropajn lingvojn. (Franca traduko aperis ĉe Payot, Parizo, en 1927.)

landanoj, nuliĝis la feŭdeco, la "samurai" kompreneble ne facile adaptiĝis kaj ne povis sukcesi en sia nova profesio.

La sento pri honoro fariĝis unu el la ĉefaj karakterizoj de l' "samurai". Ĝi estis eduke enplantata, zorge kulturata kaj kondukis ofte al ekscesoj malsanaj. Tamen estis konsiderata ridinde, ofendiĝi pro bagatela provoko. Sed la vivo valoris nenion en okazoj, kiam la honoro kaj la reputacio estis ties prezo. Se afero estis juĝata pli altpreza ol la vivo, oni oferis ĉi lastan kun sereno kaj senprokrasto.

Nitobe rimarkigas pri la fidelo, la lojalo, ke tiu eco ekzistas ankaŭ ĉe aliaj homklasoj kaj aliaj popoloj, sed ke ĝi en la kavalira moralkodo okupas superregan rolon. Ĝi kondukas ĝis konscia oferado de servanto por superulo, aŭ de unu familiano por alia. "Buŝido" asertas, ke la intereso de l' familio kaj de ĝiaj membroj estas homogena — unu kaj nedividebla. Emociajn ekzemplojn el la vivo citas Nitobe. Sed tiu lojalo al superulo ne signifas, ke "Buŝido" postulas de japano fari sklavo sian konsciencon al iu ajn mastro aŭ reĝo. Homo, kiu oferis sian konsciencon al kapricaĉoj kaj fantazioj de suvereno, estis malŝatata kiel rampajo.

La edukado de l' juna "samurai" konsistis ĉefe el spertiĝo en skermado, arkpafado, ĝiu-ĝicu (atak- kaj defendarto senarmila), rajdarto, lancjetado, taktiko, belskribo, etiko, literaturo kaj historio. — La sinrego estas grava eduka laboro. Perfidi siajn emociojn sur la vizaĝo, estis konsiderata kiel manko de vireco ĉe "samurai". Kiam viro aŭ virino sentas sian animon agitita, la unua instinkta movo estas ĉaste subpremi la manifestiĝon. Ĉiam japanoj provas konservi silenton por kaŝi emociojn. Ankaŭ ili turnas sin al la gajo, kiam la malfortoj de l' homa naturo estas kruele elprovataj.

La memmortigo estas eble la plej tipa kaj interesa ĉapitro en la japana kavalira moralkodo. Plej konata estas la "hara-kiri" (aŭ *seppuku*), kio signifas mem-ofermortigon per malkovro de l' intestaro. Kiam la morto estis ligita kun la *honor*-demando, ĝi estis akceptata de "Buŝido" kiel la ŝlosilo por multaj komplikaj problemoj. Tial por ambicia "samurai" natura morto ŝajnas preskaŭ banala, nedezirinda. Kvankam hodiaŭ jure ne plu ekzistas *seppuku*, ni aŭdas de tempo al tempo paroli pri ĝi, kaj ni daŭros aŭdi pri ĝi kredeble tiom longe, kiom persistos la memoro pri l' pasinto.

La "Buŝido" faris el la *sabro* la emblemon de sia potenco kaj siaj heroajoj. La "samurai" estis vestata en sia kvina jaro per sabro kaj eklernis manuzi ĝin. Posedi mem tiun danĝeran instrumenton inspiris al li senton de respekto je si mem kaj de respondeca sento, kiu estis videbla en siaj mienoj. La sabro estis sanktajo. Kiu forĝis ĝin, ne estis simpla metiisto, sed artisto inspirita, kaj lia laborejo sanktejo. Tamen la "Buŝido" ne gloris la senpripensan uzon de l' armilo, male, kondamnis ĝin.

La idealo de virino estis por "Buŝido" la hejmmastrumantino. Tamen ŝi ankaŭ estis edukata kiel militistino, ekzercata en skermado k. s. Ŝia propra armilo ripozis ĉiam sur ŝia brusto. Estus malhonoro por ŝi ne scii precize manuzi ĝin, same kiel ŝi devis scii memmortigi sin per ĝi. Pro tiuj viraj artoj ŝi tamen ne malatentis pri esprimo de virinsentoj en muziko, danco, literaturo. Nitobe provas elmontri, ke la virino en la vivo ne okupis konsiderinde malsupran pozicion kaj ne estis sklave submetita al la viro. Malgraŭ multaj elokventaj paĝoj pri tiu temo li vane klopodas pravigi la fakton, ke la rajtoj de l' virino en la feŭda moralkoncepto estis tre malsuperaj al tiuj de la viro.

Konklude ni vidas, ke al "Buŝido", al tiu kasta moralprinciparo, Japanio ŝuldas grande sian disvolviĝon. Pri ĝia karaktero, kiun ĝi surstampis al la lando, kaj al la "samurai" speciale, oni povas diri, ke ĝi formas "nepliŝimpligeblan elementon de l' speco". Ekzistas nenia dubo, laŭ Nitobe, pri la viveblo, kiun ĝi konservas. Certe Japanio troviĝas nuntempe en rapida transformiĝo, moderniĝo. Unu el la ĉefaj kaŭzoj de tiu fenomeno estas ĝuste "Buŝido", kiu ja malaperos kun la feŭdismo, la kavalireco, la "samurai"-fiero. En ĝia loko staros la vivo de l' moderna kapitalismo alkondukanta novan moralon. Sed eĉ se "Buŝido" forfalos kiel moralkodo, ĝia potenco ne baldaŭ malaperos sur tero: ĝiaj lernejoj de militema braveco kaj civitana honoro povos perei, sed ĝia influo postdaŭros longtempe sur iliaj ruinoj...

Tio estas la opinio de l' aŭtoro. — La libro postlasas fortan impreson ĉe la leganto okcidenta, al kiu malfermiĝas tute nova, originala mondo. Sed la plej mirinda restas en ĝi, kiel moralleĝoj formitaj el ideoj de homoj povas difini la vivadon de multmiliona loĝantaro kaj forkonduki ĝin al difinita direkto.

LA TUTA MONDO EN LIBROJ

Pri la laboro de la "Librogildo Gutenberg" en Germanio

"Scio estas potenco" kaj "klero igas libera", ĉi tiuj du frazoj ofte estas elparolataj kaj aŭdataj en la rondoj de l' organizita laboristaro. Kaj tute prave! Ni ĉiuj scias, ke la liberigbatalo de l' proletaro je granda parto ankaŭ estas spirita batalo. La *cerboj* devas esti revoluciigataj, por ke la proletaj homoj ekkonu la kaŭzojn de sia subpremiĝo kaj per tio trovu la vojon al liberiĝo!

Por klerigi sin, oni bezonas specialajn institutojn: lernejojn, akademiojn, universitatojn, kaj *librojn*. Por laboristoj, kiuj dumtage devas labori en fabriko kaj laborejoj, en kelkaj okazoj ne estas eble, post laborfiniĝo, ankoraŭ viziti la kursojn de popolaltlernejoj aŭ universitatoj; por ili restas la klerigfaktoro: *libroj*. La libro krome havas ĉi tiun avantaĝon, ke ĝia valoro restas konstanta, oni *ĉiam* denove povas legi kaj trastudi ĝin, dum la paroladoj en kursoj estas aŭskultataj nur *unufoje*.

Ĉi tiujn spertojn tre ĝuste utiligis al si la "Klerigasocio de germanaj presistoj", kiam ĝi en la jaro 1924 fondis la "Librogildon Gutenberg". La entrepreno estas tute proleta, socialiste fundamentita kaj organizita, kaj ĝi eliminas profiton por individuaj homoj. La ebla profito aŭ gajno estas uzata por la bono kaj disvolviĝo de l' "Gildo". Ĝi donis al si la noblan kajgravan taskon: provizi la kleriĝemajn laboristojn per bonenhavaj kaj, rilate la presadon kaj bindadon, bonkvalitaj libroj. Per monata pago de 1 mk. g. la membroj ricevas ĉiu-¼-jare 1 bonan libron kaj ĉiumonate belilustritan revuon, kiu krom recenzoj pri libroj aperontaj enhavas artikolojn pri arto, scienco, vivo de poetoj ktp. Krome ĉiu membro estas rajtigita por la sama prezo de 3 mk. g. ankaŭ aĉeti la librojn, kiuj jam aperis pli frue, kiam la koncerna membro ankoraŭ ne estis "gildano". La anarq de la "Gildo" kreskis rapide de jaro al jaro, kiel pruvas sekvanta statistiko:

1925 estis 10 595 membroj
1926 estis 18 571 membroj
1927 estis 27 839 membroj
1928 estis 45 260 membroj

El la lasta nombro estas nepresistoj: 16 200, kio pruvas, ke la laboro de la "Gildo" ankaŭ estas agnoskata kaj subtenata de multegaj aliprofesianoj. Bedaŭrinde mi ne povis ricevi precizajn nombrojn pri la stato en 1929, sed mi certe kredas, ke la nombro de l' membraro kreskis ĝis 55 000, dank'al la bonaj plenumoj de la Klerigasocio.

Kiujn librojn prezentas la gildo?

La 90 ĝis nun eldonitaj libroj grupiĝas en 4 ĉefaj fakoj, ili estas: 1. romanoj kaj rakontoj, 2. libroj pri vojaĝoj en fremdaj landoj kaj popolsciencaj verkoj, 3. poemaroj, 4. popoleldonoj de tuta verkaro de famaj

verkistoj. La plej multaj libroj troviĝas en la unua grupo kaj tiuj ankaŭ estas aĉetataj kaj legataj plej volonte. La nomoj de la verkistoj havas tre grandan famon, kaj ili estas vere internacia, tutmonda grupo. Mi citu la ĉefajn kaj ankaŭ nomu iliajn verkojn.

Tre ŝatata de la gildanaro estas B. Traven, Meksiko, kiu per siaj interesaj kaj malenuigaj libroj: La mortŝipo — La trezoro de l' Sierra Madre — La ponto en ĝangalo — La arbaro, konkiris la korojn de ĉiuj legantoj. Ili estas skribitaj en tia bela, flua stilo, ke oni malvolonte metas ilin el la mano; oni povus legi ilin seninterrompe de la unua paĝo ĝis la lasta. De Ernesto Preczang, Germ., aperis du rakont-libroj, kiuj prefere estas legataj de inaj anoj. Kurt Ajzner (Eisner), la konata revoluciulo, kiu antaŭ 10 jaroj estas murdita de kontraŭrevoluciulo, estas reprezentita per libro: Mondo, ĝojigu!, kiu enhavas leterojn kaj mallongajn artikolojn, poemon kaj taglibro-foliojn. Maks Bartel (Barthel) eldonis 3 librojn, kiuj pro sia revolucia, instiga enhavo estas plezure legataj de la junularo. Bruno Ŝönlank (Schönlank), Arnold Zvajg (Zweig), Karl Danc (Dantz), Maks Krecer (Kretzer) kaj ankoraŭ multaj aliaj reputaciaj poetoj troviĝas inter la nomoj de l' aŭtoroj de la unua grupo. Ankaŭ la negermaniaj verkistoj estu nomataj: Viksten, Svedio — Povlsen kaj Andersen, Danio — Andreo Reŭze (Reuse?), Francio — Ibanes, Hispanio — Dikns (Dickens), Anglio — Komaromi, Hungario — De Koster (Coster), Belgio — Savinkov kaj Dostojevski, Rusio — Ŝibli (Schibli), Svisio. Neforgesata estu tie ĉi la nomo de Öptn Sinkler (Upton Sinclair), kiu per sia Sakko-Vanceti-romano: Boston pliriĉigis la libraron je valora, tre aktuala romano.

La dua grupo — sciencaj kaj vojaĝaj libroj ampleksas 10 volumojn: M. A. Neksö — Suntagoj, priskribo de vojaĝo en Hispanio; Maks Bartel — Tero sub piedoj, raportaro pri vojaĝo tra Germanio kaj dum tiu vojaĝo akiritaj spertoj pri ekonomia kaj kultura vivo de l' germ. laboristaro. B. Traven — Lando de l' printempo, ampleksa libro, kiu tre bone informas pri sociologiaj kaj politikaj problemoj en Meksikio. Plie ĝi ankaŭ entenas bonajn priskribojn pri moraro de l' meksikanoj kaj interesajn aventurojn, travivitajn de l' verkisto en ĝangalo, senhomaj montaroj kaj aliaj sovaĝaj regionoj. Libro pri Abesinio, de E. H. Ŝrengel (Schrengell) ankaŭ estas ŝatata legaĵo, ĉar la aŭtoro en ĝi priskribas sian tiean longtempan vivadon kaj siajn spertojn kaj impresojn pri lando kaj popolo. Kiel lastan de l' vojaĝlibroj mi citu tiun de Kurt Biging-Inari; ĝi estas vojaĝlibro pri Finnlando. La verkisto padelis[1] per padelboato dum unu somero sur finnlandaj lagoj kaj riveroj kaj tiel bone kaj humorplene priskribas siajn travivaĵojn, ke oni dezirus mem iam travivi similaĵon.

Popolsciencaj libroj aperis ĝis nun kvar: Ŝikovski (Schikowski) — Historio de l' danco; Knaŭf — Ribelo kaj formiĝo; ĝi estas historia pritrakto de la evoluo de l' problemo Ribelo en la bild-arto. D-ro Haŭzer (Hauser) — Pramondo; pri vivo kaj ilarproduktado de niaj praul oj, tre instrua libro. D-ro Majenberg (Meyenberg) — Generado kaj naskreguligo; tre aktuala libro, informanta la legantojn pri la funkcioj de l' seksorganoj, problemo de l' edzeco kaj aliaj gravaj aferoj. En ĝi estas ankaŭ menciataj la diversaj gravediĝ-evitiloj, pri kio informiĝi ja ĉefe proletoj bezonas, kiam oni pripensas, ke la salajroj de multegaj gelaboristoj tute ne sufiĉas por nutri eĉ nur malmultajn infanojn.

La tria fako, enhavanta poem- kaj lignogravurajn verkojn, konsistas nur el 6 volumoj. Poemlibroj estas: Offenburg — La eterna ĝardeno, Bartel — Sciiĝo kaj ordono, Luitpold — Reveno de Prometeo. Lignogravuraj verkoj estas: Preczang — En Diablorompejo, Luitpold — La nova urbo; Luitpold — La senradikigata arbo. Ĉiuj tri verkoj estas tre valoraj artlibroj, kiujn oni nur ĝuste povas ĝui, kiam oni rigardas ilin, havante tempon* kaj ripozon.

En la 4-a fako, popoleldonoj de famaj aŭtoroj, ĝis nun aperis 20-voluma eldono de la verkaro de Ĵak London. Mi kredas, ke mi pri la valoro de tiu ĉi granda verkisto nenion bezonas diri, ĉar jam la sola nomo estas mondfamo. En la sama fako baldaŭ aperos 16-voluma eldono de l' verkaro de Dostojevski. Kiu konas iomete la mondliteraturon, scias, kiun signifon havas tiu ĉi nomo. Intencata estas ankoraŭ eldono de la verkaro de hispana poeto Ibanes.

Perspektivoj

Resume oni povas diri, ke la laboro de l' "Librogildo Gutenberg" estas vere progresema, kulturplena, kleriga. La gildano trovas en ĉiuj fakoj, inter romanoj, vojaĝlibroj kaj poemaroj, interesaĵojn. Ĉiuj libroj estas verkitaj de homoj, kiuj estas informitaj kaj konvinkitaj pri ideoj de socialismo. Se la "Gildo" ankaŭ en estonta tempo daŭrigos sur la ĝis nun irita vojo, tiam ĝi akiras al si plenan ekzistorajton kaj meritas plenan subtenon kaj agnoskon de antaŭenemaj, revoluciaj, kleriĝemaj proletoj.

Rimarko: La titoloj de l' cititaj libroj estas ĉiuj esperantigitaj.

Fritz Riedel (14 981), Giessen.

[1] Remi per unu remilo.

FAKTOJ SEN KOMENTOJ

Kiel miksiĝas la rasoj

Forpelitaj el USSR, malkapablaj pro manko de rimedoj foriri pli suden, al Pekino, Ŝanĥajo aŭ la Pacifika oceano, kie pli facile mono estas akirebla, fiksiĝis definitive en Ĥarbino, kiu estas kvazaŭ ilia ĉefurbo. El iliaj edziĝoj devenis proksimume 80—100 mil infanoj ruso-ĉinaj. Mestizaro nekonata estas naskiĝanta. Laŭhazarde la infano elirinta el tiaj miks-edziĝoj hazardaj restis ĉe patro aŭ patrino, kiu difinis ĝian naciecon. Tiu nova mikssanga raso, nek rusa, nek ĉina, ludos kredeble en la destinoj de Manĉurio estontan rolon. Sed multaj inter la blankaj rusoj, precipe virinoj, ne volis resti en la malpura, malgaja Ĥarbino. Ili forkuris en la grandajn havenurbojn por serĉi lukson k plezuron. Ĥarbino fariĝis la nova centro de dungado por prostituejoj, konstanta, volonta. Tiom da homruinoj oni renkontas sur la pacifikaj marbordoj ĝis Singapuro k Javo, kiuj povus feliĉe k modeste vivi en Ukrainio aŭ Uralo. Kiuj kontraŭstaras al tia sorto k restas en Ĥarbino, tiuj vivas kiel oficistetoj, stenografoj, helpistoj en magazenoj, k akiras semajne kelkajn dolarojn, kiuj apenaŭ sufiĉas por loĝi, sin vesti k manĝi.

Kiel Ford mondskale ekspluatas k profitas

Malgraŭ granda senlaboreco en siaj usonaj fabrikoj, Ford konstruigis novajn en Eŭropo. Nuntempe li konstruigas traktorojn en Irlando k pagas al la irlandaj laboristoj 2,50 ĝis 3 dolarojn tage; en Usono li pagis por la sama laboro 6 dolarojn tage! 3000 el tiuspecaj laboristoj estas senlaboraj en liaj usonaj fabrikoj. La traktoroj estas ekspedataj Usonon, sen doganpago, ĉar la traktoroj estas destinitaj por la agrikulturo. Sed ili vendiĝas en Usono je la sama prezo, kvazaŭ ili estas fabrikitaj tie mem. Tiel Ford profitegas el la salajra diferenco inter diverslandaj laboristoj. Kaj ĉi lastaj neniel povas kontraŭstari al tia agado, antaŭ ol ili ne estos organiziĝintaj mondskale k pruvos solidaron eksternacian.

EL BLANKTERORA BULGARIO

Orĥane estas malgranda, bela urbeto en la Sofia distrikto kun 4500 loĝantoj, ĉirkaŭita de belaj montoj. Ĝiaj loĝantoj, kiel tiuj de la tuta regiono (40 000 p.) okupas sin per terkulturo. Ĉar la tero (krom en 2 ĝis 3 vilaĝoj) estas malsufiĉa kaj nefruktodona, la loĝantaro grandparte laboras en urboj ĉe fabrikoj, vendas ankaŭ lignon kaj aĉetas maizon por nutri siajn familiojn. Pro tio ili estas progresemaj kaj bonanimaj.

Sed depost 9. junio 1923, terura dato en la historio de tiu regiono, pro altigitaj impostoj komenciĝis malfacilaj jaroj por tiu ĉi laborema popolo. Komenciĝis malsato. Estis kelkaj mortokazoj pro malsato. Pasintan jaron iu vilaĝano ne povante nutri siajn infanojn, vendis unu al iu cigano por 100 levoj kaj 100 kg da faruno. La eklezio kalumniis lin al la registaro, oni batis la vendinton kaj redonis la infanon, kiu malsaniĝis pro malsato. Fine oni donis ĝin al lia onklino. Iu edzino de pro malsato mortinta vilaĝano ankaŭ vendis sian 1-jaran fileton al ciganoj. La registaro ne nuligis la negocon, ĉar tiuj ciganoj estas kristan-baptitoj.

Je 9. junio oni enoficigis regionan policestron Stefan Ivanov, kiu pro siaj mallumaj heroajoj, sovaĝajoj kaj perfortoj fariĝis fifama en la tuta lando kaj eksemis teruron inter la loĝantaro, kiu nomas lin *Kardĵi Osman* (nomo de turka perfortulo). Li persekutas eĉ neŭtralan burĝan abstinencmovadon, timigis instruiston abstinenc-aganton, kiu post 10 tagoj forlasis la regionon. Li persone batas siajn politikajn kontraŭulojn, eĉ burĝajn advokatojn, donas oficon al vilaĝestroj, per siaj homoj metas malpermesitan literaturon en la domojn de "Lemledelc"-anoj (anoj de bulgara Terkultura Unuiĝo, BNLC), de vilaĝaj komunum-konsilantoj, eĉ mortigas ilin. (Dum febr. 1926 oni mortigis en vilaĝo Litakovo tra la fenestro iun Lemledelc-anon, kiu postlasis 4 infanojn. Kelkfoje burĝaj deputitoj raportis pri liaj fiagoj ĉe la parlamento kaj demandis la prezidanton Ljapĉev, kial li ankoraŭ ne eksigis ĉi tiun perfortulon, kiu malbonprezentas la landon fremdlande (eĉ franca ĵurnalo skribis pri li)! Sed Ljapĉev deklaris, ke "s-ro Ivanov bonege regas la regionon."

Jenon pri lia agado. Post atenco de 16. IV. 1925 oni komencis teruran buĉadon en la tuta lando. Estis patriota ago mortigi aŭ turmenti komunistojn kaj Lemledelc-anojn. La "patrioto" Stefan Ivanov ankaŭ volis montri sian povon. Li arestis ĉiujn famajn komunistojn kaj Lemledelc-anojn kaj kune kun aliaj ekzekutistoj preparis ilian mortigon. Por aperi, kiel la biblia Pilato, "kun puraj manoj", li translokigis en la kazernojn la en regiona karcero malliberigitojn, kie la sadistoj post longa torturo buĉis sen juĝo en la nokto de 4. al 5. junio 34 personojn. La mortigintoj mensogis al la familianoj, ke ili estas transportitaj al Sofio, kaj la parencoj eksciis nur post 5 monatoj pri ilia morto. Ĝis hodiaŭ neniu konas la komunan tombon.

Multaj maldekstruloj en tiu momento havis suspektojn pri la sorto de l' karcerigitoj k forkuris. Iun oni mortigis sur la montaro, trenis apud intervilaĝan vojon kaj malpermesis la entombigon; hundoj manĝis lian kadavron. De alia forkuranto oni arestis la maljunan patron kaj Stefan persone batis lin, ĝis la sango elfluis. Li restis viva kun rompita pulmo, brako kaj du ripoj.

Vilaĝanino el Orĥane-regiono kun siaj filetoj. La edzo estis mortigata kiel revoluciulo

24. marto 1929 okazis konferenco de laŭleĝa Laborista Partio en vilaĝo Novaĉesne. La policestro arestis ĉiujn 22 K-dojn, tenis ilin tutan semajnon en regiona karcero, ne lasante ilin eĉ iri al necesejo. Ili manĝis de familianoj alportitan panon (oni donis nek panon nek fornon nek kovrajon). Oni arestis ankaŭ kriplan K-don Ĥristovski, kiu pro malsano ne povis ĉeesti la konferencon, sed kies konduto estis observita. La policestro ligigis ĉiujn per ŝnuregoj po 7—8 personoj kaj sendis al Sofio kiel nelaŭleĝulojn. La burĝaj jurnaloj parolis pri tio, ke oni kaptis komunistojn. La partisekretario, kiu mem provis ĉe la mallibereja estraro atingi ilian liberigon, estis areste tenata dum 2 horoj. Oni batis la K-dojn per vipoj, ĝis iliaj dorsoj fariĝis bluaj. Sed pro policestra rekomendo oni pleje turmentis K-don Geŝkov, kies unu frato mortis dum la fama nokto. La esploranto mem detranĉis lian longan hararon per malakra ponardo. Oni perforte prenis de li promeson, ke li estonte ne laboros por la Lab. partio. Poste oni ĉiujn krom unu, ĉe kiu oni trovis leteron kun revoluciaj esprimoj, liberigis pro manko de pruvo pri kulpo.

K-do Geŝkov denove agis fervore. La policestro observis lin, kaj dum septembro li denove arestis 8 personojn pro disdono de laŭleĝe permesitaj alvokoj de Lab. partio. Unu diris, ke la alvokojn skribis kaj sendis Geŝkov. Ĉi lasta sciante, kio lin atendus, se li estus kaptata en tiu tempo de plifortigita teroro, forkuris kaŝe eksterlanden, lasante en Bulgario siajn gepatrojn. El liaj tri filoj unu estas mortigita, la du aliaj forpelitaj. Same en vilaĝo Rodotina vivas maljunulo, kies unu filon mortigis la milito, la du aliaj pereis en la fama nokto de buĉado.

Ministro Kulen intertempe mensogas en la publiko, ke ĉiuj malliberuloj estas amnestiitaj. La "patriotan" policestron oni ne eksigas; ĉiuj ministroj lin ŝatas, ĉar tiaj personoj estas nun dezirataj en Bulgario. *Kamparano H.*

Atentigo! K-doj metu sur siaj leteroj al la Redakcio ĉiam siajn nomon k adreson!

La mizera situacio de la geoficistaro en Belgio

Lastatempe komenciĝis vigla movado por pliigo de la salajroj. Sed rimarkinda fakto: oni konstatas, ke la sindikatoj entenas nur etan parton el la oficistaro, eble 5%. Tiu movado estas do, malgraŭ siaj laŭŝajnaj esperoj, senefika. Nur sola konsekvenco: ĝi montras al la koncernata fakularo ĝian vanan malkontenton kaj pruvas, ke ekstersindikate estas kvazaŭ neeble atingi ĝeneralan venkon. Certe iuj (eta parto) ricevas salajro-altigon, sed tiu ĉi pliigo estas ridinda. La nesindikatiĝemo de l' geoficistaro certe estas grava kaŭzo por la malaltaj salajroj. Sed ekzistas pluraj kaŭzoj: 1. Depost kelkaj jaroj la *virinoj* okupas multajn oficojn, kiujn pasinte okupis viroj. Tiuj virinoj akceptas labori por duona salajro. 2. Multaj novsistemaj maŝinoj (kalkulantaj kaj skribantaj) malpliigas la nombron da oficistoj. 3. De 1914 ĝis 1918 la superaj studoj estis malfacile efektivigeblaj kaj multaj junuloj, kiuj decidiĝis por la medicino, la advokateco k. a. profesioj postulantaj studojn, fariĝis oficistoj. 4. Multaj invalidoj ne plu povis repreni sian antaŭmilitan laboron kaj pro tio fariĝis helpoficistoj. Tiuj diversaj punktoj estigis en Belgio (kaj alie) la krizon de la oficisto.

Pro sia kutima laboro en urbo aŭ antaŭurbo la oficisto devas loĝi en la urbo aŭ tute proksime; aliel perdiĝus tro multe da tempo por eksterurbiĝi ĉiutage. La restado en urbo kostas multe. En Belgio ekzistas leĝo pri favoraj lupagoj rilate al la malnovaj domoj, kies loĝantoj estas la samaj kiel dum 1914. Estas memkompreneble, ke malmultaj oficistoj (ĉefe junaj) povas profiti el tiuj kialoj. Krom tio ekzistas organizoj por konstruado kaj luo de laboristaj domoj, sed grandnombre ili mankas; kaj povi loĝi en tiuj domoj estas vere escepta. Ni do devas konsideri la normalajn kondiĉojn. Apartamento triĉambra kostas pomonate de 350 ĝis 550 frankoj[1]. Ni

[1] 1 belga franko = proks. 0.03 dol.

faru la buĝeton de simpla oficisto 25-jara, banka oficisto:

Enspezoj monataj			1100 frankoj (ĉ. 33 dolaroj)
Elspezoj:	lupago	350	
	vestaĵoj	100	
	karbo	150	
	impostoj	15	
	lumo	15	
	sindikato, malsanul-kaso . .	50	
		680	680
	Restas por manĝi		420 frankoj monate.

Tio signifas 14 frankojn tage por manĝado, dum bovoviando kostas 14 frankojn po duonkilogramo. Ne necesas diri, ke ĉe la plej granda parto el la oficistaro forestas dum la tuta semajno ĉu viando, ĉu legomoj. Nur panon, terpomojn kaj iom da alia nutraĵo laŭ la sezono povas manĝi la oficistoj. Salajro de 1100 frankoj estas certe meza. Kelkaj centoj da oficistoj akiras 2000 kaj eĉ 3000 frankojn, sed tiuj estas ĉu komercaj inĝenieroj, ĉu ĉefkontoristoj. La plej granda parto akiras malpli multe.

La sindikato batalas por atingi monatan salajron de 1500 frankoj. Tiu sumo ankaŭ ne sufiĉas por oficisto. Ni ne forgesu, ke pro devigo oficisto neniam akiras hejmon; ĉiam lia edzino devas labori ĉu en fabriko ĉu en oficejo. Kaj estas virinoj-stenografoj, kiuj ricevas monatan salajron de 350 frankoj!

Superaj oficistoj ofte estas *malbone* pagataj: Pruvo — direktoro en la Ministerio por Internaj Aferoj akiras 15 mil frankojn *jare* (1250 monate!). 35-jara li estas.

Estas tamen grandparte kulpo de l' personoj mem. Tro fieraj ili estas. Ili malestimas kuniĝi kun la proletaj fortoj, ariĝi inter la manlaboristoj, ligi sian destinon al tiu de siaj fratoj, la ministoj, la metallaboristoj ktp. Sporto kaj aliaj ludoj fermas okulojn iliajn. Ili neniam akceptis (krom eta parto) tiun alvokon: "Proletoj unuiĝu!"

Léon Bergiers (630).

PENSOJ PRI LENIN

La fundamenta leĝo pri revolucioj, konfirmita de ĉiuj revolucioj k aparte de la tri rusiaj revolucioj en la 20-a jarcento, konsistas en tio ĉi: Ne sufiĉas, por ke revolucio okazu, ke la ekspluatataj k subpremataj amasoj konscias pri la neeblo vivadi kiel estinte k postulas ŝanĝojn. Necesas, por ke revolucio okazu, ke la ekspluatantoj ne povas vivadi k regadi kiel estinte. Nur kiam la "malsuperaj tavoloj" *ne plu volas toleri* la malnovan reĝimon, k kiam la "superaj tavoloj" *ne plu povas* daŭrigi tiun malnovan reĝimon, nur tiam revolucio povas triumfi. Alivorte, tiu vero esprimiĝas per jena propozicio: Revolucio estas neebla sen nacia ĝenerala krizo ĉe la ekspluatatoj k ekspluatantoj. Do, por fari revolucion, necesas unue atingi, ke la plimulto da laboristoj (aŭ ĉiaokaze la plimulto da konsciaj seriozaj laboristoj politike aktivaj) tute komprenu la neceson fari revolucion k estu preta oferi por ĝi sian vivon; necesas poste, ke la regantaj klasoj travivu priestrecan krizon, kiu altiras en la politikon mem la plej malfruantajn amasojn (la kriterio pri ĉiu vera revolucio estas en la laborista k subpremata amaso, ĝis tiam apatia, la rapida pligrandiĝo ĝis dekoblo aŭ eĉ centoblo de la nombro da homoj kapablaj por politika batalo) kiuj plimalfortigas la registaron k igas por la revolucianoj ĝian senprokrastan forrenverson.

* * *

Estas facile esti revoluciano la tagon, kiam eksplodis revolucio k kiam ĝi flamigas ĉion, la tagon, kiam ĉiuj aliĝas al la revolucio simple pro ia forlogiĝo, pro modo aŭ eĉ iafoje pro persona intereso k deziro akiri postenojn. Por ke la proletaro forpuŝu post sia venko tiajn "revoluciulojn", ĝi devas multe barakti k suferi martiran turmenton. Estas senlime pli malfacile, k senlime pli merite scipovi esti revoluciulo, kiam la situacio *ne ankoraŭ* permesas la senperan, malkaŝan batalon, la veran amasan batalon, la vere revolucian batalon, k scipovi tiam defendi la interesojn de la revolucio (per la propagando, per la agitado, per la organizado) en ne-revoluciaj, eĉ parte reakciaj institucioj, en ne-revolucia atmosfero, meze en amaso nekapabla tuj kompreni la neceson pri revolucia metodo de agado. Scipovi trovi, tuŝi per la fingro, ĝuste determini la konkretan vojon aŭ la specialan manieron, laŭ kiu la okazontaĵoj kondukos la amasojn al la vera k granda revolucia, fina k decida batalo, jen el kio konsistas la ĉefa rolo de la nuntempa komunismo en Okcidento k Ameriko.

* * *

Ni neniel konsideras la teorion de Marks kiel ion perfektan k nekritikeblan: male, ni estas konvinkitaj, ke tiu teorio donis nur la fundamentojn

KULTURTASKOJ

M. Krjukov

Nuna ekonomia k kultura vivo de l' homaro estas privatmaniere disigita inter apartaj individuoj, klasoj k nacioj. Ĝi estas ĥaosa, senorda, apartema k tial malŝpariga k malriĉa. Preskaŭ ĉiuj nacioj havas malsamajn lingvojn, apartajn sistemojn de mezuriloj, malsamtipajn laborilojn, apartmaniere mezuras tempon, eĉ temperaturon ktp. Ĉio ĉi fremdigas homojn de diversaj landoj k sekvigas nekalkuleblan malŝparon da homenergio k riĉaĵoj. Sed la vivo evidente pli k pli internaciiĝas, eĉ sennaciiĝas. Tial ni povas k devas ĉiel akceli ĉion, kio helpas unuigon k raciigon de l' tuthomara vivo. Oni devas unuigi k kiel eble samnormigi ĉiujn laborilojn[1] k fabrikaĵojn, por ke ili estu egalfacile aplikataj k uzataj de ĉiuj homoj en ĉiuj landoj de la mondo. Same pri diversaj komunikiloj, mezur-, kalkul- k nomsistemoj. Ĉi tiu unuigo estas urĝa k nepra bezono por komunigi nian mastrumon en monda skalo. Ne sufiĉas preni potencon k malprivatigi ilojn k riĉaĵojn, ne sufiĉas deklari la komunigon. La mastrumo k la fabrikiloj devas fariĝi fakte komunigeblaj ne sole en nacia skalo, sed ankaŭ en la tutmonda. Sen komunigitaj k racie unuigitaj laboriloj socialismo estas absurdo. Necesegas scii, kion k kiel oni devas komunigi. Necesegas kiel eble bone vidi vojon antaŭ ol iri ĝin.

Ĉiuj reformoj en socio (ekonomiaj k kulturaj) okazas evolumaniere kun granda peno k kontraŭstaro. Revolucio, aŭ socia perforto de interesitoj, venas nur por sociskale realigi k oficialigi ilin. Nia tasko estas prepari vojon por Novo k taskoj de Revolucio estos leĝigi k irigi ĝin. Apartemaj k konservemaj burĝoj ne povas esti interesitaj en tiuj reformoj, kiuj celas malapartemon de landoj k homoj, kiuj celas interesojn de l' mondproletaro. Ili malatentos tiajn reformojn, se ili ne mokos aŭ persekutos ilin. Kio taŭgas por Petro, tute ne taŭgas por Malpetro. Revolucioj estas necesaj ĝuste por venki ilian kontraŭstaron. Ni devas signi la reformojn, konscii ilin k esti psikologie pretaj por siatempe meti ilin al solvo de Revolucio. Kaj la reformoj nature devas aspekti kiel *Revolucio en kulturo,* ne kiel mizera nacia "kultura revolucio". Oni ne povas esperi revolucian ekspromton (ĉu "elproprigon?" Red.) en ĉi tiu kampo aŭ elĉielan memvenon de la reformoj[1].

Programo de l' plej urĝaj, fundamentaj reformoj devas esti preta antaŭ ol venos Mastro por efektivigi ĝin. *"Tro malfruos plugaranĝi kiam urĝos panon manĝi."* Tial niaj taskoj, kloj podoj k aspiroj estu:

I. En ideologio

1. 1. Iĝi k igi kutimaj al sennacieca sent-, pens- k agadkapablo. Ekono-

[1] Inter kiuj lingvo estas unu el la plej gravaj.

[1] Revolucio en kulturo estas egale grava k neevitebla kiel politika revolucio. Plej-parte ili okazas samtempe k bezonas egale streĉitajn preparojn. Sperto de rusa revolucio montras eĉ, ke kulturrevolucio estas pli peniga, ol politika revolucio.

de la scienco, kiun devas ĉiel pliperfektigi la socialistoj, se ili ne volas malfrui je la vivo. Ni kredas, ke tute aparte la rusaj socialistoj bezonas memstare klarigi al si la teorion de Marks, ĉar ĝi montras nur ĝeneralajn direktojn malsame aplikendajn en la detaloj en Anglio k en Francio, en Francio aliel ol en Germanio k en Germanio ol en Rusio.

Por nia medito

Malatentulo estas kvazaŭ ŝtipo, kiun kunportas la fluo de rivero: li ne vidas la pejzaĝon en la landoj, kiujn li trairas.

*

La edukado ne finiĝas ĉe forlaso de lernejo; ĝi daŭras dum la tuta vivo. Neniam ĉesu lerni. Ne daŭrigi lernadon, tio signifas forgesi.

*

Faru ĉion kun la celo atingi kiel eble plej altan gradon de perfekto.

*

La senplana aktiveco, kiu laŭhazarde iras de iu objekto al alia, ŝajnigas laboradon, sed estas senvalora; ĝi estas nur vana moviĝemo.

*

Ne malesperu pro tio, ke vi malsukcesis en iu entrepreno. Se vi faris ĉion eblan por sukcesi, tio sufiĉas. Konjekteble viaj penoj estos por vi pli profitdonaj je la vidpunkto de via morala progreso ol estus la sukceso.

*

Estu firma, sed ne stulte obstina.

RUSTO

La sovetia teatraĵo, kiun pritraktas la sekvanta priskribo de nia Novjorka K-do, estas ankaŭ prezentata jam depost kelkaj monatoj en Parizo. Ĝi altiris la atenton de la Parizaj SAT-anoj, kiuj ne preterlasis la okazon rigardi tiun ĉi dramon, kies unu aŭtoro estas SAT-ano. La opinio de la rigardintoj estis nete dividita en du tendarojn: unuj pensas, ke la prezentado de tiu teatraĵo ne kompromitas Sovetion, sed male signifas fortigon de ĝia kredito. La aliaj opinias, ke la prezento domaĝas la sovetan ŝtaton, ĉar nepreparita, nescianta vizitanto, kiu eble faris al si iluzion pri Sovetio, estas senreviĝata per la montriĝo de difektoj k de sobra mankoplena realo en la sovetia vivo.

Novan intereson ricevis la afero por ni per la ekkorespondado de kelkaj K-doj kun la esp. kunaŭtoro K-do Uspenski, kiu sciigis al K-do J. F. Vincent, ke li vidas sin trompita finance k per nefidela traduko de la tradukinto, iu Bienstok. K-do Vincent opiniis utile, en intereso de klarigo de la afero, porti tiun informon al la publiko. Tiel aperis la plendletero de Uspenski en Mondo. Respondis Bienstok, ke la enhavo de l' letero ne respondas al faktoj, ke li agis tute lojale k tute amike interrilatas ĝis hodiaŭ kun Uspenski. Ekstaris do aserto kontraŭ aserto, k Mondo publikigis eĉ la faksimilon de la esperanta letero de Uspenski al nia K-do 7349 . . .

Per ĉi tiuj okazoj la afero akiras specialan intereson por la SAT-anoj, k la impresoj de K-do Saville pri la teatraĵo aperas ĝustloke.

N. B.

La dramo estis unue ludata en Moskvo en 1927 ĉe la Prof-unuiĝa Teatro, poste sekvis ĝia prezentado en Londono, Parizo, nun en Novjorko, k baldaŭ ĝi aperos en Berlino[1]. Ĝi estas la plej bona, arte prezentita k inteligente konstruita propagando por socialista ordo, kiun iam ajn mi vidis.

Jen ĝia konciza temo: Terekin estas ŝajne fervora revoluciulo jam de 1917. Fakte li estas juna k korpoforta aventuristo, seneduka bruto, kiu povus ludi rolon de bona soldato kontraŭ la blank-gvardianojn aŭ povus esti bona timiganto de kamparanoj, kiam estas necese devigi ilin al livero de sia grena porcio. Pro sia bru-fanfaronado li povas trompi sin mem k la kredeman laborularon, ke li estas vera komunisto.

Nina estas ĝentila komunistino, kiu havas talenton verki k paroladi, sed malfeliĉe ŝi enamiĝas je tiu fanfaronulo. Por ke li ne devu loĝi kun aro da aliaj kamaradoj en unu ĉambro (ekzistas ankoraŭ manko loĝeja), li iras loĝi kun ŝi kiel edzo, kvankam li jam havis edzinon k infanon.

Fedja, la idealisto, reprezentas la plej bonan spiritostaton komunistan.

[1] Ĝi erare tradukiĝis en angla k germ. lingvoj per "Ruĝa Rusto". Aŭtoroj estas Andreo *Uspenski* k *V. Kirŝon*, Moskvo.

---

mia vivo de l' homaro ade sennaciiĝas. Same devas sennaciiĝi nia psikologio k konscio. Psikologie ni devas esti pretaj por sukcese konkiri la Novon. Sen tia psikologio ni nature ne povos havi instigon al Mondrevolucio. Ĝermoj de nova sociordo kreskas en la malnova, kapitalista sociordo. Paralele aperas k kreskas eroj de novaj kutimoj, sentoj k kredoj same elinter la malnovaj, burĝaj. Francaj k rusaj revoluciuloj fariĝis ateistaj ne post siaj revolucioj grandaj, sed antaŭ ili. Bolŝevistoj fariĝis internaciemaj same ne post Revolucio. Senreligiaj edziĝoj, enterigoj ktp. ankaŭ estis praktikataj en USSR antaŭ Revolucio. Sed tiam ili estis rigardataj kvazaŭ bastardoj de l' reganta Malnovo. Revolucio oficialigis, leĝigis ilin, ĉar ili respondis al bezonoj k sentoj de venkinta klaso. Trafinte en bonan k varman atmosferon de l' Novo ili ekkreskis rapide. Por prepari vojon al Revolucio oni devas lerni, varti k eduki ĝian psikologion kiel Marks k Lenin lernis k inspiris Revolucion antaŭ ol fari ĝin. Kiuj ne komprenas ĝin, tiuj fakte havas kontraŭrevolucian psikologion. Estas bone konata fakto, ke ĉiuj malnovemaj homoj estas reakciuloj. Kaj ĉiu vera revoluciulo (eĉ malklera k senkonscia) estas instinkte novema, ĉar lia psikologio antaŭas lian konscion.

1. 2. Bone konscii, ke nacio estas mastrumorganizo kun karaktero de plej ordinara proprulo. Nacio estas grandskala mastro, kiu ne povas toleri konkuron de similulo. Nacio estas mastro pli pretendema, aroganta k senkompata, ol la plej granda k kruela fikapitalisto. Nacio havas rajton pri vivo k morto. Kaj mastro de nacio fakte estas nur ĝia burĝaro.

Jam antaŭ longe naciemo kiel privatemo en ekonomia vivo ege malhelpas pluan progreson de l' homaro. *Internaciismo* laŭ etimologia signifo de l' vorto estas nur iu konsento inter nacioj kiel inter sendependaj k plenrajtaj mastroj, kiuj pro la konsento sukcesas nur kaŝi siajn konkuron k antagonismon. Internacialismo[1] similas pacismon, ĉar ili ambaŭ batalas kontraŭ sekvoj, sed ne kontraŭ kaŭzoj de l' malbono. Internaciismo en sia esenco devas esti oportunismo k fakte eĉ neatingebla idealo de burĝaro, se ĝi estas memcelo. *Eksternacialismo*[1] (same laŭ ĝia etimologia signifo) estas la ekzisto ekster nacioj, kiuj restas sendependaj k plenrajtaj mastroj. Sed ekonomia k spirita vivo de individuo ne eblas ekster socio. Tial la ismo estas utopia.

Sennaciismo estas sent-, pens- k agadkapablo bazitaj sur neo de nacioj kiel memstaraj mastroj-privatuloj, t. e. sur klasbatalo.

1. 3. Konscii, ke *absoluto* malestas en la mondo k fakte estas sensencaĵo k penseraro. Ĉiuj aĵoj k fenomenoj en la mondo estas nur sekvoj de ĉiam ŝanĝiĝa medio. Tute sendependa k memstara aĵo, fenomeno aŭ ideo estas absurdo. Absoluto forestas eĉ en matematiko k logiko. T. n. aksiomoj (mate-

[1] La dativa vorteto **al** tie ĉi estas uzita kiel sufikso tute laŭfundamente: raciala-havanta rilaton (alon) al racio, internaciala-rilatanta al internacio ktp.

Li estas inteligenta, ĝentila, sed tamen firma, k povas juĝi, ke Terekin (k aliaj al li similaj) estas pli grandaj malamikoj al la laborista memregado ol la burĝoj en- k eksterlandaj. Ĉar li amas Nina, li ne povas akuzi Terekin, sciante, ke la anoj de la Centra Plenuma Komitato konsiderus lian akuzon kiel personan aferon.

Terekin, kiel ĉiuj ordinaruloj, fieriĝas pro sia povo k misuzas ĝin ĉiurilate. Li traktas Nina kruele k praktikas "liberan amon" kun alia "sampensulino" en la ĉeesto de Nina. Finfine li mortpafas ŝin, ĉar ŝi rifuzis danci laŭ lia ordono. Sed li ŝajnigas, ke ŝi memmortigis sin. La anoj de la ĉelo, al kiu li apartenas, decidas eksigi lin el la Partio, sed la Centra Komitato renversas tiun decidon, kondamnante nur liajn agojn.

Fedja, tamen, kies kvazaŭ-krimo estas, ke liaj gepatroj estis burĝoj, ne estas kontenta pri tiu verdikto k per helpo de Manjo, kiu fariĝis la nova amatino de Terekin, akiras la taglibron de Nina. Tiu taglibro pruvas, kia homo Terekin vere estas k ke li mortigis Nina.

Sed la vera eduko pri konstruado socialisma, el la putra materialo, kiun postlasis la cara k burĝa reĝimoj, estas plenumata de la aŭtoroj per la buŝo de instruanto en la ejo de "Leninangulo". Se Marks, Engels k Lenin povus renaskiĝi k aŭskulti al tio, ili certe ne devus ruĝiĝi pro *tiaj* disĉiploj . . . *Georgo Saville (1092), Novjorko*

Noto. Pro nericevo de materialo por unu el la kurantaj *fak-paĝoj* ĝis redaktfino, mankas en tiu ĉi n-o la koncerna rubriko.

matikaj same kiel logikaj) estas nur derivaĵo aŭ funkcio de tiu aliiĝema faktaro (mondo), kies rilatojn ili skemigas. Ili estas, kiel oni diras, "absolute" veraj nur por donita stato de interrilatoj. Se la aksiomoj estus sendepende veraj, ili trafus ekster mondon k fariĝus absolutoj, sensencaĵoj. Same spaco, tempo k movo ne estas absolutaj, ĉar ili ne ekzistas memstare, sendepende de aĵoj k iliaj interrilatoj.

Plej klara tipo de absoluto estas spirito aŭ dio de religio, t. e. ekstermondigita homsimilaĵo prezentata kiel kaŭzo de la kaŭzoj. En fiziko absolutoj estas "materio", spaco, tempo k movo. Absolutismo en politiko estas cezarismo, en biologio — neo de darvinismo, en socisciencо — neo de marksismo, kiu komprenas sociajn faktojn kiel sekvojn, ne kiel sendependajn k memstarajn aĵojn.

Ni devas esti adeptoj de *Malabsolutismo*, kiu estas ĝenerala *Relativismo* en ĉiuj sferoj de homkompreno.

(Daŭrigota.)

DISKUTEJO

Pri moralo

Kio estas moralo? Moralo estas la intereso de la homaro, antaŭ ĉio, k sekve tiu de la individuo. Esti morala estas neniam forgesi tiun intereson, estas neniam forgesi, ke se ni uzas rimedon, ĉiuj niaj samuloj rajtas ĝin uzi. Do, por senbalastigi nian moralon de ĉiuj antaŭjuĝoj, por scii ĉu iu ajn ago estas morala, ni starigu tiun demandon? Ĉu, se *ĉiuj* homoj "farus" tiun agon, la homaro profitus el tio? Se la respondo estas: ne, la ago estas malmorala; se la respondo estas: jes, la ago estas morala.

Ekzemple: mi volus kalumnii malamikon, mi volus diboĉi, sed mi volas resti morala. Do mi starigas la demandon: Ĉu, se ĉiuj homoj kalumnius aŭ diboĉus, la homaro profitus el tio? La respondo estas: ne, tute male, la homaro malfeliĉiĝus. Sekve estas malmorale kalumnii aŭ diboĉi.

Rezultas el tio, ke mensogi estas malmorala, sed iufoje ĝi povas esti morala; ekzemple: kaŝi la veran staton al homo nepre mortonta pro malsano. Homo, kiu ŝtelas por si mem, estas malmoralulo, sed se li ŝtelas troriĉulon por disdoni al malriĉuloj, tiam li estas moralulo. Mortigi nian samspecanon estas tre malmorala, sed kiam iu homo estas nepre mortonta, kaj se ĝi devus suferegi ĝis morto, estus ne malmorala ĝin mortigi por ĉesigi ĝiajn suferegojn.

Ĉia ĝuo, kiu malpligrandigas niajn kapablojn, nian volon, estas malmorala. En ideala komunista socio oni ne bezonos leĝaron; oni obeos al moralo tute nature. Sed se mi diras tion al la burĝa doktoro, kiu flegas min, li respondos: "He! vi forgesas, ke homo estas homo, t. e. egoista besto, kiu neniam obeos al siaj moralaj principoj, se ĝi ne estas truddevigata al tio, ĉu per leĝo, ĉu per timo je 'infero'."

Eĉ inter laborularo oni trovas homojn, kiuj estas malproksimaj je komunismo, pro tio ke ili opinias, ke religio estas absolute necesa por nin obeigi al moralaj principoj. Mi estas forte konvinkita, ke iam mi obeos tute volonte al moralaj principoj. Tamen oni devas rekoni, ke elirante el egoista, putra moralo burĝa, estus tre utila por kutimigi multajn al nova moralo, se tiu ĉi estus bazita sur tuja individua intereso. Estas pro tio ke la artikolo de d-ro Herikur tre interesis min. Ĝi certe ne entenas tutan moralojn, tial ke ne sufiĉas teni nian korpon k nian cerbon sanaj por esti tute moralaj — tio povas sufiĉi nur en kapitalista socio bazita sur perforto. Tamen, ĉar higienaj ordonoj taŭgas por kapitalistoj, tio ne malebligas, ke ili taŭgas ankaŭ por ni. Sano estas grava afero, multe pli grava ol ŝajnas kredi K-do Maf. Higienaj ordonoj tuŝas tutan sferon de moralo, ili tuŝas la sanecan moralon.

La indo de l' scienco ne kuŝas en tio, ke ĝi alportas novan moralon (saneca moralo ekzistis antaŭ scienco); ĝi kuŝas en tio, ke la scienco purigis sanecan moralon, forjetas ĉiujn antaŭjuĝojn, k restas nur vera, racia moralo. Plie la scienco alportas al ni (k tie estas ĝia vera merito) instigilon por nin obeigi al higienaj ordonoj, ĝi montras la neeviteblajn sankciojn, se ni ne obeas al tiaj ordonoj — "Ĝi montras al li la vantecon k la danĝeron de l' plezuroj, en kiuj la homoj serĉas senutile la feliĉon . . . ĝi prezentas al li la sanon, kiel la solan realan feliĉon. *Herikur.*"

Senbalastiginte nian moralon de ĉiuj antaŭjuĝoj, ni revoluciuloj povas k devas nepre obei al ĝi. Cetere sincera revoluciulo estas ĉiam moralulo. Se ni obeas al moralaj principoj, ni havas mem-estimon. Sed kiel ni povus venki, se ni havus abomenon por ni mem? *Boduen (13 108).*

Kiel rilati al militservo?

Per tiu artikolo (en n-o 275) ni konatiĝis kun K-do, kiu kvazaŭ pledas por militservo, k ni tre miris. Al ni ŝajnas, ke laboristo dum ĉiutaga vivo spertas sufiĉe por klaskonsciiĝi, k ne bezonas militservon k frenezajn ordonojn por plilarĝigi sian mondkoncepton.

Ni ĝis nun ne militservis, sed penas — jam antaŭ la militserva tempo — konduki indiferentajn K-dojn al klaskonscio k reteni ilin de malhonoraj intencoj.

Rilate al la diroj de l' latvia K-do pri memkripligantoj ni parte konsentas, tamen ne komprenas lian indignon kontraŭ tiaj homoj. Ĉu ne ankaŭ militservanto — partoprenante militon — konscie kripligas sin k eĉ aliajn homojn? Do pli da viktimoj ol per memkripligo.

Interalie ni ankaŭ legis la frazon: "Ju pli diligentaj vi estos, des pli facila ŝajnas la servo." Sed laŭ nia opinio "socialista" — militservanto, sopirante fariĝi suboficiro, ne nur devas esti diligenta, sed ankaŭ obeema; do preta plenumi la difinitan celon, nome: protekti la kapitalistaron. Ni ĝis nun ĉiam pensis, ke socialistoj kontraŭbatalas ĉi lastajn. Sed eble ni eraris? Ni almenaŭ preferas per ĉiuj rimedoj rifuzi militservon anstataŭ haviĝi al ni militosciojn. La cirkonstancoj en Germanio ankoraŭ estas tiaj, ke ankaŭ vera socialisto progresema pli facile piedkripliĝus pro malvarmo, ol dezirus iam fariĝi ano de militestraro-edukistaro . . . *13 445, 13 446, Stettin.*

Esperanto-Servo

N-o 19 — 4-a jaro Gvidanto k kompilanto: O. BÄSSLER, Ebermayer-Str. 8, I, Leipzig C 1 (Germ.) 6. Februaro 1930

EL POLIO

Polica teroro — mortpafoj

(Esperanto-Servo.) Okaze de Lenin-Liebkneĥt-Luksemburg-festo ekpafis policistoj en amason, kiu manifestaciis survoje inter Belc k Lubiĉ (apud Rava Ruŝka). Rezulte du K-doj estis mortpafitaj, kelkaj grave vunditaj. Krome kelkdekoj da manifestantoj estis arestitaj. Tiu okazintaĵo tamen ne estas malofta en Polio. *M. J.*

EL GERMANIO

Kvin laboristoj mortpafitaj

(Esperanto-Servo.) Strikantaj tekslaboristoj k senlaboruloj en Hartmannsdorf (Saksio) manifestaciis. Antaŭ la fabriko strikrompantoj incitis la demonstrantaron, kio kaŭzis inter la manifestantoj grandegan malamon kontraŭ la strik-rompantoj. La polico gardis la strikrompantojn k subite ekpafis inter la amason de manifestantoj. Kvin laboristoj estis mortpafitaj k dekkvin grave vunditaj.
10 596, Nieder-Salzbrunn

Unuec' k rajt' k liberec'!

(Esperanto-Servo.) La superskribo estas finstrofo de "nia" naci-himno. Kaŭze de la murdigado de 5 proletoj en Hartmannsdorf, la kompartio alvokis al protestkunvenoj. Tuj la saksia ministraro proklamis malpermeson de ĉiu ajn publika kunveno sub libera ĉielo en distrikto Chemnitz (Kemnitc). Spite tio la amasoj sub gvidado de la kompartio manifestaciis. La urbo Chemnitz aspektis kiel milit-tendaro, la stratoj estis plenplenaj da policistoj. Pro la disciplino de la laboristaro sangverŝado estas evidita. Jam "oni" minacas per malpermeso de la kompartio en la "demokrata k libera" respubliko Germanio.
Rössler (11 297), Einsiedel.

Proceso kontraŭ 26 ruĝfrontanoj en Leipzig

(Esperanto-Servo.) Grandskale aranĝita proceso kontraŭ 26 ruĝfrontanoj, pro manko de serioza akuzmaterialo, nur daŭris 2 tagojn (27. k 28. januaro). La 27-an de oktobro 1929 okazis en Leipzig manifestacio kontraŭ la malpermeso de l' ruĝa frontbatalanta asocio. La "malpermesitoj", spite la malpermeso, en la uniformo de la malpermesita ruĝa fronto marŝis tra la stratoj. Subite sur placo atakis la polico per gum-batiloj k kruele disigis la manifestantojn. Multaj K-doj estis arestitaj. Sencele de la polico arestitaj 26 K-doj nun staris antaŭ tribunalo. Kvankam la atestantoj de la akuzinto (policistoj, spionoj) "ne plu povis rememori" pri ribelaj agoj de iuj el la akuzitoj, 23 el la 26 akuzitaj K-doj estas kondamnitaj: 1 al 7 monatoj, 1 al 6 monatoj k 21 al po 3 semajnoj da malliberejo. Tiu klasjuĝo neniel povas malhelpi, ke la ruĝa fronto ne estas malpermesebla, "spite ĉio". *Ruĝfrontano.*

Faŝista registaro en Turingio

(Esperanto-Servo.) La nova registaro en Turingio (lando en Mezgermanio) konsistas el tri ministroj k kvin ŝtat-konsilantoj. La registaron partoprenas kvin dekstraj (reakciaj) partioj. Ministro por internaj aferoj estas fama bandito, faŝisto Frick. Unuan fojon per tio partoprenas registaron en Germanio oficialaj membroj de la nacional-socialista "laborist"-partio. *10 596, Nieder-Salzbrunn.*

EL LITOVIO

Sang-ŝtelado?

(Esperanto-Servo.) Komerca vojaĝisto de ĵeda fabriko, M. Lurje, el urbo Ŝiauliai veturis antaŭ du monatoj ofice en apudliman urbeton Panemune (ĉi regiono ĝis 1923 apartenis al Germanio). Irante surstrate k sin direktante al aŭtobuso por forveturi, M. L. estis haltigita de ĝendarmo k civilvestitaj personoj, kiuj forprenis de li la pasporton k lin arestis. En policejo de li estis prenita . . . sango, kio ankaŭ estis farita ĉe jam kaptitaj ĉ. kvindek diversaĝaj personoj. Kiu intencis kontraŭstari, estis minacita per aresto k monpuno. La tiel kolektita sango, entute ĉ. du litroj, estis forveturita per aŭto en proksiman germanan urbon Tilsit. Reveninte hejmen, M. L. plendis pro tiu sangŝtelado ĉe loka prokuroro. En responda dokumento la apudlima polico deklaras ĉi okazintaĵon ekster sia kompetenco, ĉar la sang-depreno *eble* okazis laŭ ordono de regna instanco. Laŭ la dokumento kulpas judaj komercistoj, kiuj alveturis Panemune kun pomoj, viando k aliaj manĝproduktoj. Oni do kaptis senelekte personojn sur stratoj k forprenis sangon, ĉar inter judaj vendistoj eble estas malsanuloj je ftizo k similaj infektaj malsanoj (!?). Tiu okazintaĵo tamen estas sufiĉe neklara k nebula . . . *R. Z.*

EL RUMANIO

Pri la Bukarest-a arsenalo

(Esperanto-Servo.) En ambaŭ fabrikoj de la arsenalo laboras 15 000 laboristoj en plej mizeraj kondiĉoj. La salajroj estas treege malaltaj; faklaboristo perlaboras 140 leojn potage (1 dolaro = ĉ. 170 leoj). Pagata libertempo estas nur sonĝo. Kiam laboristo malsaniĝas, li ricevas la salajron dum 3½ tagoj, k por pluraj tagoj po 5 leojn kiel malsanasekura subteno. Por duobligi la produktadon, oni ŝanĝis la ĝisnunan labortempon. Ambaŭ fabrikoj dum tuta monato nun ne funkcias, por aliformigi ilin laŭ nova produktmaniero. Kompreneble dum tiu tempo la laboristoj *NE* ricevas ian salajron! Plej strange estas, ke la gvidadon de ambaŭ fabrikoj transprenis Francio k Anglio, kio signifas, ke ambaŭ ŝtatpotencoj en Rumanio prezentas la kontraŭsovetian blokon. Oni multe babilas pri "tutmonda eterna paco", dume la kapitalistaj potencoj plej nerveme k streĉe armadas — kompreneble ne por la tutmonda paco . . .! *Role.*

EL SOVETIO

Nia batalkampo — vilaĝo kamparana

(Esperanto-Servo.) En vilaĝoj de USSR ĉiutage naskiĝas novaj kolektivaj komunumoj; ofte vi povas renkonti tutajn regionojn kolektivigitajn k eĉ distriktojn. Post du-tri jaroj sendube ni havos tutajn landojn. Certe la socialismo ĉe ni seninterrompe efektiviĝas, sed sovaĝe kontraŭstaras ĝin "kulakoj" (vilaĝ-riĉuloj), kiuj mobilizas senalfabetecon k senkulturecon de l' vilaĝanoj, ĉie agante per ilo de kontraŭ-revolucio k eĉ per forbruligo k mortbato de aktivuloj. La vilaĝo bezonis helpon. Pro tio necesas multnombraj organizantoj k gvidantoj de socialisma konstruado. Kaj jen, la partio decidis, sendi dum la proksimaj monatoj en vilaĝojn 25 000 da industriaj laboristoj plej bonaj, spertaj. Nia moskva regiono donis 6000 laboristojn de fabrikoj k laborejoj, kiuj akceptis entuziasme tiun decidon k respondis al la propono per ondo de anoncoj por laboro en vilaĝaj kolektivoj (ruse: "Kolĥoz" k "Sovĥoz"). Por la aktivuloj oni organizis rondetojn de kolektivistoj, kursojn por traktoristoj, radiistoj ktp. Apartaj entreprenoj kontraktis kun protektataj de ili kamparregionoj, por eligi el siaj vicoj organizantojn. Ĉiuj demandoj rilatantaj al problemo de socialismo ĉie nun okupas ĉiujn pensojn de l' sovetianoj; la vilaĝo okupas unuan lokon en nia vivo, sur nia batalkampo.
Kapustin "Leoĝo", Moskvo.

19-a listo de raportoj en jaro 1929/30

TRA ESPERANTIO

"PETRO" EN LA FAJRO DE L' KRITIKO

Ĉiu konsentos kun nia opinio, ke SAT devas celi havigi al si la kiel eble plej perfektan instruilon. Tio havas esencan signifon. Tial seriozaj kritikoj pri la ĝis nun ekzistanta instruilo "Petro" povas esti nur bonvenaj, ĉar ili kontribuas al la kreo de la bezonata perfekta kurslibro. Ĉe ĉiuj uzantoj de "Petro" sekvantaj linioj sendube trovos atenton k intereson. Red.

Mia kritiko fontas ne el la malvarma menso, sed el la aktiva klopodo. La baraktoj de la Edinburgaj SAT-instruantoj k miaj propraj penadoj trovas voĉon per mi. Ĝi estas la voĉo de la viva praktiko, kiu faras sian neignoreblan postulon ĉe la sidejo de la teorio.

Ne necesas rimarkigi la gravegan lokon, kiun okupas "Petro" en nia afero. Ĝi devas servi kiel kurslibro en ĉiuj partoj de la mondo, kie la laborista esp. movado ne jam ellaboris siajn proprajn ilojn. Sed mi certas, ke ĝi ne plenumas tiun rolon. Jen en Britio multaj lab. esp-istoj uzas neŭtralan gramatikon anstataŭ ĝi, dum la SAT-anoj de Edinburgo (kies ĉi-jaraj kursoj enkalkulas nun ĉ. 100 anojn) k ni malmultaj en Dönfermlajn (Dunfermline) estas devigitaj penplene fari proprajn lecionojn, preparojn al "Petro" k kunuzotan materialon, por forigi la difektojn, kiujn ni ne povis ne rimarki. Sed estas multaj lokoj, kie la SAT-anoj ne kapablas fari tion, kie ili devas uzi burĝajn gramatikojn aŭ nunforman "Petron" k *tiel perdi konsiderindan elcenton de siaj kursanoj.*

La Edinburga grupo antaŭe uzis "Petron", k kiel estis konsiderate normala, en unuaj tri monatoj de la kursoj perdis ĉ. unu duonon de siaj anoj. Last-oktobron ili komencis per serio da lecionoj memfaritaj k obligitaj: ili nuntempe havas almenaŭ 80% de siaj dekomencaj kursanoj, k en kelkaj kursoj la anoj ankoraŭ prezentiĝas cent-elcente! Similan aranĝon ni faris en Dönfermlajn k ricevis konformajn rezultojn... Sed nun ni transiras al "Petro". Kial? Ĉefa kaŭzo estas, ke niaj lecionaj folioj estis maloportunaj, perdiĝemaj. Oni ja transskribis ilin en kajerojn, sed malnete k ne senpeke, laŭ la maniero de lernantoj. Ankaŭ, presita libro estas psikologie multe pli kontentiga ol kajeroj k folioj. Jen kial ni transiris al "Petro" k unu fojon pli registras nian plendon kontraŭ ĝi.

Ni estas unuanimaj pri la ĉefa difekto de tiu plurrilate bonega verketo. Ĝi estas tro konciza, tial ĝi fariĝas multe tro krute gradigita. La natura "rekta metodo", t. e. la emocia asimilo de lingvo estas treege rimedomalŝpara; en ĝia modifita kursa senco ĝi devas esti konstruema. Ĝi baziĝas sur la ripetado, k la ripetado sola multon klarigas por kursanoj — tamen ĉi tiu estas duspeca: Ripetado de sola frazo ĝis encerbigo estas naturanstataŭajo k povas fariĝi tre teda; sed ekzistas ankaŭ natura ripetado, laŭ kiu la lernanto retrovas en la dua leciono vortojn k esprimojn jam lernitajn en la unua. Tio estas tre grava. Ĉu ĝi troviĝas en "Petro"? Se iom, tute ne en deca kvanto: tio estas neevitebla pro ĝia koncizo. En la dua ĉapitro de "Petro" oni nete k fine traktas la ajojn de la ĉambro k opinias la taskon kompleta. Oni devus — kiel ni faris — diversflanke tuŝi la ĉambron k ĝiajn instalojn dum almenaŭ kvin lecionoj. La ripetado de leciono al leciono estas unuaranga neceso de la rekta metodo.

Ankaŭ pli proksima al la vera rekta metodo estas la principo doni demandojn k respondojn. En la praktiko tio estas treege efika; per ĝi la lernanto vidas la kunrilaton inter demando k respondo k tiel pli facile instigiĝas al libera interparolado. Tiu eco certe ŝajnas al mi akceptinda; almenaŭ por la komencaj ĉapitroj de "Petro". Ankaŭ forestas *unueco de loko* en la unuaj ĉapitroj, kie ĝi estas plej necesa, ekzemple en la dua paragrafo estas kvar tute apartaj bildprezentoj. Mi sugestas enkonduki efektivajn bildetojn sur ĉiu paĝo (ne multe pli grandajn ol poŝtmarko) ĉe la supro, kio ne grave influus la lokigon de l' lecionoj sube. Sed eble ili estos teknike kontraŭdirataj, neeblaj[1].

Resume: "Petro" estas tro konciza k per tio mem venkas sian pretendon je rektmetodeco. La komencaj lecionoj estas malfacilaj, oni devas resti ĉe ili tiel longe, ke ili tute enuigas la lernantojn. La ripetado elmontras ĉiemankojn, k servas en "Petro" nur por akcenti la banalon de la historio. La rakonto estas multloke kalva k senimaga. "Petro" bezonas grandiĝi en du librojn samampleksajn, ĝi devas esti pli riĉa je okazoj k interparoloj, kiuj lastaj tre grave helpas al kursanoj lerni paroli k elmontri la estintan k estontan tempojn en esperanto. Ĉar en legolibro kiel "Petro" oni ne povas doni al ĉia lingva punkto decan lokon, necesas ekzercaro, kiu provizu ekzemplojn por la afiksoj, gramatikaj eroj ktp. La "Laborkajero", cetere taŭga, ne povas doni sufiĉon tiurilate.

R. Roseti (12 972).

[1] Tio estis evitita pro la multekosteco de *apartaj* (eĉ plej malgrandaj) kliŝoj. — *Red.*

Por ke "S-ulo" restu 12-paĝa

la SAT-anoj en České Budejovice (Ĉeĥosl.) kolektis 20.— mk. g., K-do Azorin (Cordoba) donacis 4.— mk. g., SAT-rondo en Bendzin (Polio) 8 zl. "anstataŭ nekrologo pri morto de frato de K-do Zaubermann [14 220]").

La K-doj en Augsburg turnis sin kun trafa alvoko "al ĉiuj klaskonsciaj laboristoj" k altiris ankaŭ neespistojn al pago sur sia listo. Rezulto: 14 mk. g. — La entuziasmo de tiuj K-doj estas vere laŭdinda k ilia laboro meritas vastan imitadon. Ni tamen akcentu ĉi-okaze, ke la plej trafa maniero por forigi la nunan deficiton estas senlaca *varbado de novaj abonantoj.*

"S-ulo" havu nepre k baldaŭe 4000 Abonantojn!

Municio por SAT k ĝiaj organoj

5288 (Amsterdam) 1 guld., 745 (Dresden) 1 mk. g., 12 286 — 1 kr. sved., 7602 (Leicester) 6 mk. g., Kačinskas — 2 lid., 13 104 (Leigh-on-Sea) 6.50 mk. g., 1889 (La Membrolle) 2.50 fr. fr., 7998 (Grenoble) 10 fr. fr., 12 965 (St. Aubin) 7.50 fr. fr., 9407 (Nowawes) 6 mk. g., 2040 (Teheran) 1.50 mk. g.

PRI PLENA VORTARO DE ESPERANTO

En la raporto de la Prezidanto de la Esperanta Akademio ĉe la XXI-a Kongreso oni povas legi jenon:

"Iuj riproĉas la Akademion, ke ĝi ne verkas tuj plenan vortaron kun esperantaj difinoj. Konstatinte kian korespondadon postulas simpla starigo de kelkaj dekoj da vortoj oni, mi esperas, estos malpli riproĉema. La tempo ankoraŭ ne venis, kiam ni povos kunvenigi en u n u urbon, en u n u laborsalonon komisionon de kelkaj diverslingvaj Akademianoj, kiuj dum pluraj monatoj diskutos ĉiutage pri la tute ĝusta difino de ĉiuj vortoj. Ĉefe financa estas tia neebleco, sed ne nur financa.

"Ĝis tiam ni devas esti dankemaj al tiuj — Akademianoj aŭ ne — kiuj, sub sia respondeco, dediĉas sian tempon, sian forton, sian talenton — kiel faris Kabe — al tia gravega verkado, antaŭlaboro por estonta generacio de akademiaj vortaristoj! Sur la vortara kampo nenio estas, povas esti definitiva. La lingvo ja vivas, evoluas!"

Tiu cito maldevigas nin doni klarigojn pri la prokrasto en la apero de l' tiom alsopirata verko. Ni bone komprenas la malpaciencon k malbonhumoron de personoj, kiuj antaŭpagis k ne ankoraŭ ricevis la volumon. Sed ni mem ne estas la verkantoj de l' Vortaro k ne povas, sekve, havi respondecon en la prokrasto. Cetere post kelkaj monatoj la verko tutcerte aperos. *Direkcio.*

10-a KONGRESO DE SAT en Londono (Britio), 3.—7. aŭg. 1930

2-a Komuniko

Kongresaliĝoj. Aliĝiloj estas dissenditaj kun n-o 273 de "S-ulo". Aliĝu tuj, ĉar tiam la O. K. K. pli facile k klare povos organizi la Kongreson.

Ne-SAT-anoj ne povas aliĝi la Kongreson. Ili devas antaŭe, SAT-aniĝi k poste ili povos anonci sin por la Kongreso.

Kongreskarto estas nun en la manoj de la presistoj. Kiuj jam aliĝis, tiuj ricevos ĝin post du semajnoj.

Kongresadreso. Ĉio, kio rilatas la Kongreson (aliĝiloj, monsumoj, informpetoj), estu sendata al unu sama adreso: K-do J. Sulsky, 19, Leyton Rd., *Harpenden*, Herts.

Gek-doj, subtenu la Jubilean Kongreson de SAT. *O. K. K.*

1-a listo de aliĝintoj

1. *Gerhard Naumann*, Germanio *8130*.
2. *Josefo Le Bacq*, Belgio *7297*.
3. *Francisko Moravec* Germanio *14 624*.
4. *Harold Kear*, Anglio *4208*.
5. *H. G. Clayton*, Anglio *2877*.
6. *Alb. Dean*, Anglio *15 312*.
7. *Harold Stay*, Anglio *2978*.
8. *Walter Burkhard*, Germanio *250*.
9. *Jan. Lievestro*, Nederlando *9332*.
10. *A. J. Groenstein*, Nederlando *10 451*.
11. *Mark Emerson*, Anglio *10 533*.
12. *J. Pelcman*, Ĉeĥoslovakio *14 382*.
13. *A. Teufelsbrucker*, Aŭstrio *6571*.
14. *Dorothy Long*, Anglio *13 232*.
15. *Lilian Judd*, Anglio *11 576*.
16. *Geo. Pamphilon*, Anglio *14 992*.
17. *Syd. J. Smith*, Anglio *11 883*.
18. *Fred. Sons*, Anglio *6918*.
19. *???*, Nederlando *12 707*.
20. *???*, Nederlando *12 720*.
21. *Louis Burbey*, Anglio *8041*.
22. *Voldemaro Piskunov*, Sovetio *5432*.
23. *Joel Sulsky*, Anglio *4304*.
24. *E. Kunze*, Germanio *13 285*.
25. *A. Shupman*, Anglio *9044*.
26. *S. H. Taylor*, Anglio *7471*.
27. *J. Beranek*, Aŭstrio *4684*.
28. *R. S. Hocking*, Anglio *10 641*.
29. *J. Coll*, Francio *7998*.
30. *A. Wendt*, Germanio *2518*.
31. *K. Lapensko*, Sovetio *3616*.
32. *T. Dobroĥotov*, Sovetio *3937*.
33. *R. Lerchner*, Germanio *90*.
34. *H. Thieme*, Germanio *13 381*.
35. *E. Teichmann*, Germanio *2055*.
36. *E. Liégeois*, Francio *12 783*.
37. *H. Platiel*, Germanio *3020*.
38. *S. Tinland-Glodeau*, Francio *3792*.
39. *L. Glodeau*, Francio *50*.
40. *L. Banmer*, Francio *11*.
41. *N. Bartelmes*, Francio *1768*.
42. *A. Sheldon*, Anglio *4301*.
43. *J. Feder*, Aŭstrio *5708*.
44. *W. Stöckhardt*, Germanio *8696*.
45. *???*, Germanio *14 007*.
46. *B. Lehmann*, Germanio *10 025*.
47. *S. Hercik*, Sovetio *7459*.
48. *T. Weder*, Usono *1307*.
49. *W. Mühlenweg*, Germanio *10 854*.
50. *J. Feilbacher*, Aŭstrio *7658*.
51. *F. E. Hall*, Anglio *12 883*.
52. *L. Bernstein*, Anglio *11 882*.
53. *H. Andrew*, Anglio *10 797*.
54. *E. Lanti*, Francio *1*.
55. *Ch. Lerchner*, Germanio *2465*.

PRI SKRIBADO DE PROPRAJ NOMOJ

La lingvo germana konas la literon "ü" samsonan al franca "u". En lingvoj angla, itala k multaj aliaj, samkiel en esp-o, tiu sono forestas. Kial do provi reteni ĝin en "Dübreŭj" kaj ne anstataŭigi ĝin per la esp-a sono "u". La lingvo angla posedas okdekon da sonoj plejparte ne prononceblaj esp-lingve. Temas do ĉiufoje anstataŭigi tiajn sonojn per esp-aj parencoj mondskale elparoleblaj. Ĉu tian econ havas esp-igaĵo "Ŭils'n" derivita el "Wilson"? "Ŭils'n" miaopinie nek aspektas nek sonas esp-e[1], verdire mi ne sukcesis entute sonigi la lingvan strangaĵon. Tio por nur citi unu el multaj elangligoj similaj. La litero "o" en "Wilson" sonas simile al ne akcentita germana "ö" aŭ franca "eu" ne havante esp-an samulon. Do ne gravas kia esp-a vokalo anstataŭas ĝin, tamen nepre bezonata estas vokalo por ebligi elparolon[2]. Mi proponus "Ŭilson" aŭ eĉ "Ŭilsono". Konklude, se efektive gravus scii la originalan korektan prononcon de ĉiu propra nomo, tiam ni estus denove devigitaj, kiel en antaŭesp-aj tagoj, ellerni la lingvan milsonaron. Esperanto savu nin! *H. M. 13 692 Bazlo-Svisio.*

NI KONKURADU

Preskaŭ dum du jaroj mi abonas nian gazeton "S-ulo" k tre ŝatas ĝin. Bedaŭrinde ankoraŭ estas unu manko, kiun ni devas definitive forigi. Ĝi konsistas el tio, ke nia abonokvanto por "S-ulo" tamen ne tro altiĝas. Kio estas la malhelpo por tio? Mi persone ne scias, sed opinias, ke la ĉefkulpuloj estas ni mem en la afero, ĉar ni verŝajne ankoraŭ malmulte laboras, agitadas k varbadas por altigo de abonant-nombro al nia "S-ulo".

Pri sukcesoj de organizoj aŭ solaj Gek-doj oni publikigu en "S-ulo" noton, por vidi, kiuj organizoj aŭ Gek-doj plenumas sian SAT-anan devon. Dum 3 monatoj, t. e. de 1-a de februaro ĝis 1-a de majo mi promesas plimultigi kvanton da abonantoj al "S-ulo" de 5 ĝis 10 k aligi tioman kvanton da novaj SAT-anoj, krome organizi 1—2 esp. kursojn. Do ni konkuradu! Kiu subtenos mian bonan k utilan proponon, tiu helpos k plifortigos niajn vicojn.

B. Dereguzov (13 002), Uljanovsk.

[1] Kompreneble! Ĉar temas transdoni per esp. literoj *anglajn* sonojn. — *Red.*

[2] Anglalingva red. kunlaboranto asertas, ke laŭ korekta angla elparolo nenia vokalo estas aŭdebla.

Korektoj. En n-o 277 bonvolu fari jenajn korektojn: Pĝ. 194, 1-a kol., je fino de l' artikolo de Gujo, necesas legi la erare al la piednoto aldonitajn vortojn "pĝ. 166, 167, 168 de la XIII-a eldono" antaŭ la vortoj "tradukis el la franca". Sampaĝe, 3-a kol. plej sube, mankas jena noto: "Kompiltradukis K-do Salan k K-dino Demidjuk."

MALGRANDAJ NOTOJ

En "S-ulo" n-o 274 estis presita nia profsindikata alvoko. Oni nuntempe malpermesis la profsindikaton; tiel senditan monon ni ne povas ricevi. Ni petas vin, K-doj, se vi sendus helpon, sendu je nomo de Esperanto-societo, K-do Stasys *Ričkus, Radviliškis*, Jaramino str. 9, Litovio.

Profsindikataj laboristoj.

* * *

En "S-ulo" 276 mi rimarkas inter "Korespondado" la nomon *P. S. Epifanovich* el Novjorko. Tiu persono anoncas 2—3 fojojn jare (ĉiufoje kun aliaj petoj). Mi sendis al li jam PI, L k gaz., sed neniam ricevis almenaŭ dankon pro tio. *Gust. Wehse, Vieno.*

* * *

Miaj multaj korespondantoj elspezas multe da mono por siaj leteroj, celante propagandi esp-on. Sed la propaganda efiko estas nur malgranda, ĉar la K-doj ne uzas sigelmarkojn, kiuj estas tiom malmultekostaj. Simpla koverto sen sigelmarko aspektas kiel privata letero en iu ajn fremda lingvo. K-doj, aĉetu la specialajn SAT-kovertojn k sigelmarkojn eldonitajn propagandcele de SAT[1]! *Kanadano.*

TRA LA MOVADO

(Kroniko)

ESTONIO. Pärnu. 20. 12. 29 finiĝis kursoj ĉe Lab. Esp. Klubo gviditaj de K-do Mälson kun 121 kursanoj. 26 p. faris ekzamenon pri elementa scipovo, aranĝitan de Estonia Esp. Instituto. Preskaŭ ĉiuj korespondadas. Multaj aliĝis al SAT k abonas "S-ulo"n. Daŭrigaj kursoj sub gvido de sveda instr. Strandmark en preparo; same novaj komencantkursoj laŭ rekta metodo. — *Tartu.* La kongreso de Estonia Junsocialista Asocio (komence de aprilo) havas en tagordo raporton pri "intern. kunlaboro k esp-o". — *Tallinn.* Kurso gvidata de K-dino Helmi Dresen, kun kelkdek Gek-doj. (15 428.) — *NEDERLANDO.* "Lab. Esp-isto" sciigas, ke la Kongreso ĉi-jara de l' Nederl. LEA okazos en Utrecht la 6. IV. — *SOVETIO. Krasni Ĥolm.* Dank' al la klopodoj de K-do Nikitin, kiu kolektis la necesan monon por la vojaĝo, la Krasni-Ĥolmanoj venigis el Saarlando K-don E. Dizel kiel gaston al si. Multaj SAT-anoj ĝojas pri tiu okazo de proleta solidaro. Dum printempo aliloke loĝantaj K-doj vizitos lin. Dum restado en Moskvo li estis frate akceptata de la tieaj K-doj. (B. Dereguzov, 13 002.) — *Leningrad.* Raporto pri periodo de 1. 10 1929 ĝis 31. 12. 1929: Funkciis 50 rondetoj, el ili 30 por laboristoj, 20 por oficistoj. 49 kursgvidantoj (-ontoj) estas kvalifikitaj. Ĉe la universitato funkcias katedro de esp-o (supera seminario).

[1] 100 sigelmarkoj kostas 0.50 mk. g., 50 kovertoj kun teksto 1.— mk. g.

Sekve de favora atentigo de landa popol-klerigadministracio en ĝia oficiala bulteno funkcias 6 rondetoj en mezlernejoj, 8 en superaj lernejoj. Ĉe instituto gvidata de akademiano Maar funkcias sekcio de intern. lingvo, havanta scienc-esplorajn taskojn. Estas ricevita permeso aranĝi ŝtatkurson ĉe fonetiklernejo. La landa sindikatprezidantaro plene aprobis de ni donitan planon pri kursagado en kluboj k lernejoj. La prezidantaro dissendis ĝin al ĉiuj sindikat-kulturfakoj k kluboj, ankaŭ la sindikato de medicinlaborularo kun spec. rekomendletero. Ĉe red. de "Leningr. Vero" funkcias labkor'a esp. grupo, kiu ankaŭ tradukas kolektive i. a. paroladon de Stalin. Estas priservataj per ekstersov. materialo 100 laborejaj presgaz., dum tri monatoj disdonitaj 3000 multobligitaj leteroj. Ĉe la red. funkcias konstanta ekspozo pri intern. interligo. Dram-koncertgrupo plenumis 2 esp. spektaklojn k 2 koncertojn. Estas preparita prop.-vivgazeto. Movebla ekspoz. funkcias bone en intern. vesperoj ĉe kluboj. En ruĝarmeo la afero progresas (kelkaj kursoj, vigla koresp.). Agadon subtenas militestraro. 200 SEU-anoj. Vendrede radiodisaŭdigoj. Aktivularo konsistas el 45 p. (P. Tilin, 9310.) — *Nijni-Novgorod.* La 1-a landa konferenco de SEU okazis 15. 9. 1929 en la Domo de Kleriglaborantoj. Partoprenis 67 delegitoj k reprezentanto de CK SEU, Moskvo. K-do Varankin parolis pri neceso plifortigi intern. lab. kunligon, plifortigi ĉie la lokajn organizojn, eluzi la decidojn favorajn de Sendiuloj, Komjunularo, Lab. korespondantoj. Li notas malgrandan elcenton da laboristoj en SEU, kritikas nesufiĉan interligon inter distriktaj k guberniaj komitatoj. Diskutis 12 pers. Finrezolucio starigis div. praktikajn postulojn al CK SEU, kies realigo plifortigus la regionajn organizojn. K-do Belajev raportis pri la agado de l' gub. kom., kasstato, disvastigo de literaturo, korespondado. En Nijni-Novg. estis 1. 9. 1929 — 43 SAT-anoj, 50 "S-ulo"-abonantoj, 7 "Nova Epoko"-abonantoj. La konferenco laboris en rusa lingvo. Finparolis K-do Konovalov esp-lingve alvokante al aktiva laboro. En Sekretariaro de Landa Komitato eniris kiel resp. sekretario K-do Konovalov, sekretarioj Kalaŝnikov V. V., Matjaŝina. Distriktkomitatan sekretariaron formas K-doj Belajev, Piskunov, Zaĥariĉev, Kirilov k Kalaŝnikov A. M. Sumo de la esp-istoj en la distrikto: 555 (en Granda Nijni-Novg. 415 p.) SEU-membroj 221.

Vjaĉeslav Kalaŝnikov (1125).

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":
Arbetaren, Göteborg, ?, Kion la hundo bezonas.

Priesper. artik. k notojn enhavis:
Signalen, Stokh., 16. 1.; *L' Effort,* Lyon, 1. 12.; *Uj harcoj,* Paris; 16. 1. (hung. de K-do 14 604); *Aichfelder Zeitg.,* Knittelfeld, 28. 12.; *London & North Eastern Railway Mag.,* jan.; *Lokomot. gazeto,* Stokh., 15. 1.; *Sveda Fervoj. Gaz.,* Stokh., 11. 1.; *Stokholms Tidningen,* 8. 1.; *Der Republikaner,* Mulhouse, 7. 1.; *L'Eclaireur de l'Ain,* Oyonax, 19. 1.

Peresper. materialon enpresis:
Travail, Lyon, 28. 12.; *L'Effort,* Lyon, 1. 12.; *Der freie Arbeiter,* Berlin, 11. 1.; *L'Humanité,* Metz, 9. 1.; *L'Eclaireur de l'Ain,* Oyonax, 19. 1.

NIA POŜTO

15 030. — Ni sendis vian sciigon al Esp. Servo. Monon sendu al la Admin.

8051. — Sendu prefere originalojn. La sendita trad. ne taŭgas, ĉar vi raportas el Sovetio pri okazo en Hung.!

15 195. — Ni ne uzos vian artikolon pro manko de loko k ripetita priparolo de l' temo. *Red.*

Karbe (Jaroslavl). — Sur via pk. de 3./12. vi citas vian pagon por via anonco je 1.80 rubl., tamen CK de SEU nur sendis al ni 1 rubl. Kiel statas ĉi afero?

5583. — Via anonco kostas 12.— mk. g., 6.94 mk. g. vi jam pagis, sekve vi ŝuldas ankoraŭ 5.06 mk. g.

Al kelkaj malzorgemuloj. — Jam de kelka tempo sur nia tablo kuŝas poŝtĉek-avizoj, tamen sen iu ajn informo pri la pagcelo. Do, ni atendu vian informon. *Adm.*

KORESPONDADO

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0.80 mk. g., ĉiu plia linio 0.50 mk. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago. L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo. Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

AŬSTRIO
K-do Max Finkenzeller (studento), Ennserstr. 4, *Steyr,* L, PI, kĉl. Resp. garantiata.

BRITIO
Alvoko al Sovetianoj! — Kvalifikita lignaĵisto de domkonstruado dez. trovi laboradon en Sovetio. Informojn k konsilojn bonv. sendi al: K-do W. Cowan, 78 Bucks. Road, *Douglas,* Isle of Man.

BULGARIO
K-do Ivan Parvanov, *V. Riben,* Plevensko, PI, PM, kĉl.

ĈEĤOSLOVAKIO
K-do Gerhard Feix, *Antoniwald, n-o 59 ap. Gablonz a. N.,* PI, PM, kĉl, krom Germanio.

GERMANIO
K-do Fritz Neumann (14 161), Hartauer Str. 51, *Hirschberg/Rsgeb.,* kĉl, pref. kun kompostistoj, interŝ. gaz.

K-dino Lina Liguda, *Kesselsdorf, n-o 18 b. Dresden,* PI, kĉl.

— Politeknikano (kemiisto), interŝ. L, kĉl, pri ĉ. temoj kun universitatanoj k politeknikanoj. Adr.: Ladislaus Welward, Lachnerstr. 9/4, *Karlsruhe/Bad.*

— Lab. ŝakgrupo dez. kolektive ŝakludi kun a. grupoj. Interŝ. pensojn k spertojn. Adr.: Alb. Wenzel, Rankestr. 3, *Essen.*

K-do L. Henne, Burgstr. 1, *Geislingen-Stg.,* kun amator-fotografistoj. Resp. garantiata.

— 15 viglaj gelernantoj koresp. individue kĉl. Resp. garantiata. Adr.: K-do Hubert Ackermann, Dechenstr. 13, *Merkstein,* Kr. Aachen.

— Esp. rondeto fervojista "Antaŭen", Güterabfertigung Bayer. Bahnhof (Walter Wolf), *Leipzig, C. 1,* PI, kĉl. Ni certe resp.

K-do Alfred Bierbaum, U. Aktienstr. 12, *Chemnitz,* kun metalistoj, precipe kun francaj K-doj.

K-do Herbert Riedel (kompartiano), Josephinenstr. 15, ptr., *Dresden,* A. 1, serioze koresp. pri ĉ. temoj, kĉl, L, PK, PI, gaz. Certe resp. — Mi ŝanĝis mian adreson, korektu en jarlibro (15 053).

K-do Richard Krah, Elbberg 1/1, *Riesa/Sa.,* L, PK, PI, PM, kĉl. Resp. garantiata.

K-do A. Brinkhoff, Poststr. 31, *Bielefeld,* kĉl, pri sporto, interŝ. PI, il. gaz., fotojn.

K-do Kurt Bräther, Wettinstr. 7, *Sebnitz/Sa.,* pri ĉ. temoj, kĉl, L, PI.

HISPANIO
K-do Ramón Estivill, Gignás 10, 2°, *Barcelona,* PM, kĉl.

SOVETIO
K-do K. Golomasov (junulo), Tomskaja 83, *Novosibirsk,* Siberio, pri ĉ. temoj, kĉl, L, PK, PI. Nepre resp.

K-do Johano Savin, ul. 1905 g. 121, *Blagoveŝĉensk,* Siberio, kĉl.

K-do I. Kalaŝnikov, Voroncovstr. 49, *Semipalatinsk,* pri div. temoj, kĉl. Resp. garantiata.

K-dino Aleksandra Solodovnikova, str. Raboĉe-Krestjanskaja 82, kv. 2, *Stalingrad,* pri facilaj temoj, kĉl. Resp. garantiata.

K-do Aleksandro Solodovnikov, str. Raboĉe-Krestjanskaja 82, kv. 2, *Stalingrad,* pri seriozaj temoj, kĉl. Resp. senprokraste.

SOVETIO (daŭrigo)

— Junkomunista ĉelo ĉe Instituto de Arto koresp. kun revol. junularo ĉl., pri junmovado, politiko, arto, interŝ. gaz. il., fotojn. Akurate resp. Adr.: *Odessa,* Preobraĵenskaja 14 „IZO“, jaĉejka LKSMU.

— Esp. rondeto ĉe lab. kursoj koresp. pri politiko, lab. vivo k ekonomio. Adr.: *Barnaul,* Vagonnie Masterskie, “Raboĉie Kursi“.

— Esp. rondeto ĉe Sovetpartia lernejo koresp. pri lab. vivo, politiko k ekonomio, PK, PI, gaz., ĵurn. Resp. garantias Ŝ. Goldfeder. Adr.: *Barnaul,* Sovpartŝkola.

K-dino Nina Ŝmidtova, str. de Karl Libkneĥt 6, *Stalingrad,* pri ĉ. temoj, kêl. Resp. garantiata.

K-do L. Feigin, Maŝkova ul. 11. kv. 16, *Moskvo — C.,* PI, kêl. Resp. garantiata.

— Esp. rondeto de 7-jara lernejo koresp. pri ĉ. temoj kêl. Resp. garantiata. Adr.: *Leninsk-Omskij,* Sibkraj. ul. Bassoĥina 129, Ŝkola 5, Kruĵok “Esperanto“.

K-do *N. Mironov,* 1-ja Artbrigada, 2 divizion, kom. nabl. Svjazi, *Kronŝtadt,* pri ĉ. t. kêl.

K-do Mikaelo Angelov, Zandelevskij per. 10, *Odessa,* kêl, interesiĝas pri muziko.

INTERNACI-LIGA ĈELO

ĉe IRH (MOPR)-Komitato koresp. kêl. lab. organizoj. Perantoj atentu! Adr. Sovetio, *Ivanovo - Voznesensk,* Socialistiĉeska, 5, Esperanto.

Esperanta rondeto ĉe klubo de sovetiaj kaj komercaj oficistoj

deziras korespondi individue k kolektive kun ĉiuj landoj pri ĉiuj temoj. Adreso: *Rostov-Don,* Poŝtov jaŝĉik 82 por VSASOTR.

Profitu per Esperanto!

La Universala Propagandilo de d-ro Benson estas 24-paĝa libreto enhavanta ĉ. 250 bildetojn. Je la malsupro de ĉiu paĝo troviĝas alilingva traduko de la jena frazo — “Pere de ĉi tiu kurso da lecionoj ĉiu persono povas facile ellerni la internacian lingvon ‘Esperanto‘ sen ia helpo aŭ gvidado de instruanto“. Jen la lingvoj — Angla, Araba, Bulgara, Ĉeĥa, Dana, Esperanta, Estona, Flandra, Franca, Germana, Hispana, Hungara, Islanda, Itala, Japana, Kataluna, Kroata, Litova, Nederlanda, Persa, Pola, Portugala, Rumana, Rusa. Prezo por dek propagandiloj 0.25 usona dolaro. (Mendoj por malpli ol dek ne estas akceptataj.) *Jen kie vi profitas.* — Al la dek propagandiloj ni aldonas senpage dek kuponojn. La valoro de ĉiu kupono estas 0.50 us. dol. Vendu la kuponojn kaj prenu la monon por vi mem. La kupono sendita al ni kune kun unu us. dol. aĉetas la “Universalan Esperantistigilon“, kies prezo estas 1.50 us. dol.

La “Esperantistigilo“ estas la sola universala, rekta kaj bilda metodo, per kiu eĉ infano povas facile ellerni la esperantan lingvon. Ĝi konsistas el dek libroj, pli ol 300 paĝoj kaj vorto-provizo el ĉ. 1500 pretaj vortoj, klarigitaj per 2300 originalaj bildoj. La bildoj klarigas ne nur vortojn de objektoj kaj agoj, sed ankaŭ gramatikajn finiĝojn, regulojn, prepoziciojn, konjunkciojn, sufiksojn, prefiksojn ktp. La preparo de la verko kostas al ni pli ol 10 000 dolarojn. Mendoj sen antaŭa pago pozitive ne estas konsiderataj. Ĉar ni estis trompitaj de kelke da fiesperantistoj per senvaloraj naciaj monbiletoj, ni ne plu akceptas nacian monon. La plej bona kaj senriska maniero por sendi la dolaron estas per “Poŝtmandato“. Tiu estas akirebla en la poŝtoficejoj de ĉiu lando. Krom la poŝtmandato, skribu almenaŭ poŝtkarton kaj donu la detalojn pri via mendo kaj adreson skribitan per presliteroj, alie vi mem prokrastigas aŭ eĉ malebligas la sendon de via mendo.

BENSON SCHOOL OF ESPERANTO, 719 HIGH STREET, NEWARK, NEW JERSEY (USA).

70 kursanoj progresintaj

deziras korespondi kêl. pri laborista vivo, sporto ktp. per PI k L. Adr. J. Schwarz, Esperantokurso, Färberschule *Graz,* Färberplatz (Aŭstrio).

Studentaro atentu!

Studentoj de Kieva Veterinara Instituto dezir. kor. kolektive k individue kun kolegoj el ĉ. l:

Adreso: KIEV, Prozorovska str. 15, 1, al K-do L. Kosjakov.

Sovetianoj! Atentu!

SAT-ano 10828, K-do Josef Ŝafranek, maŝinseruristo, 26-jara, volas trovi laboron (postenon) en Sovetio. Kiu povas al li helpi? Adreso: Schneiderova ul. 175, České Budejovice, Ĉeĥoslovakio.

Skribu salutleterojn!

En Berlino oni bezonas

por grandega ekspozicio gazetojn, fotojn, ĵurnalojn, afiŝojn, esperantaĵojn ktp. Ĉiu ricevos respondon; oni sendu al ALFRED KRAUSHAAR, Berlin O 27, Holzmarktstr. 66.

Junkomunista ĉelo

ĉe la Borso de l' Laboro deziras serioze korespondi kolektive pri viv-, sendiula, junulara statoj. Interŝanĝ. L, gazet. Resp. garantiata.

Adr. al M. Krupcev, Frunze 123, kv. 3,

SAMARA (Sovetio)

Esp. sekcio de naturamikoj

dez. koresp. pri sporto k vivo de alilanda junularo, individue k kolektive. Ni interŝ. fotojn, il. gazetojn k PM. Adr.: K-do W. Mühlenweg, Bleichstr. 20, *Bielefeld* (Germanio).

Esperantistaro atentu!

La 15-an de februaro ĉi-jare okazos nia 1-a jarfesto. Bonvolu sendi al ni tuj PK kaj salutleterojn al: Laborista Esperanto Grupo *Guben N./L.,* K-do Williy Brottke, Krautweg 16 (Germ.)

Junkom. ĉelo

serioze koresp. kun junkom. ĉelo ĉl. L, PK, PI, gaz., jurn., foto-bildoj. Pri laboro, vivo, pol. k ekonomiaj temoj. Ankaŭ kun laboristoj en la svedaj fabrikoj de la firmo “ASEA“. Adr.: *Jaroslavl,* Zavod “ASEA“, Zav-Kom, jaĉejka “VLKSM“.

INTERNACIA BRIGADO

ĉe redaktejo de “Komsomolec Ukrainij“ (junkomunisto de Ukrainio), Puŝkinskaja ul. 24, *Ĥarkov* deziras korespondi kolektive kaj individue kêl. proletaj kaj komjunulaj organizoj, redaktoj de junularaj gazetoj k. a.

Gejunuloj kaj Gelaboristoj!

Baldaŭ estos aranĝata granda ekspozicio de nia laborista k lernanta interkorespondado. Bonvolu sendi multeĝajn leterojn, poŝtkartojn ilustritajn, fotografaĵojn k aliajn ekspozaĵojn por disvastigi la Ekspozicion. Al ĉiu sendonto ni respondos senprokraste. Adresu: Leningrad, Petrogr. St., Pr. K. Libknecht, 59, 191 ŝkola.

ATENTU! Lab. Esp. Grupo Nürnberg aranĝos la 11. febr. letervesperon. Gek-doj ĉl. estas petataj sendi al ni L, PK, PI, il. gaz., fotojn. Resp. garantiata! Daŭra koresp-ado por individuoj. Adr.: K-do Chr. Wolfrum, Bauernfeindstr. 53, *Nürnberg* (Germanio).

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)